

Liudmyla Kryvachuk, Piotr Długosz

UKRAIŃSKA MŁODZIEŻ W KRAKOWIE

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ В КРАКОВІ

UKRAIŃSKA MŁODZIEŻ W KRAKOWIE

Abstrakt: Raport prezentuje wyniki badania dotyczące ukraińskiej młodzieży w Krakowie. Głównym celem badań było określenie specyfiki ukraińskiej młodzieży w Krakowie, próba uzyskania odpowiedzi na podstawowe pytania w odniesieniu do różnych sfer życia. Badania dotyczyło samopoczucia i poziomu zadowolenia z życia młodych ludzi, odrębna grupa pytań dotyczyła szkoły i edukacji, postaw wobec wartości kulturowych i religijnych oraz praktyk spędzania czasu wolnego. W badaniu uwzględniono również kwestie bezpośrednio związane z miastem Kraków, w tym powody przeprowadzki do Krakowa, świadomość wydarzeń w Krakowie oraz funkcjonowanie społeczności ukraińskiej, a także plany dalszego pobytu w Krakowie.

Badanie zostało przeprowadzone przez Centrum Badań Młodzieży Instytutu Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie oraz Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Urzędu Miasta Krakowa.

УКРАЇНЬСЬКА МОЛОДЬ В КРАКОВІ

Анотація: Звіт за результатами дослідження стосовно української молоді в Кракові. Головною метою дослідження було дослідити особливості перебування української молоді в Кракові, спроба отримати відповіді на основні питання стосовно різних сфер життя. Дослідження стосувалося питань самопочуття та рівня задоволеності життям молодих людей, окремий блок питань стосувався школи, ставлення до культурних та релігійних цінностей, практик проведення вільного часу. У дослідженні важливими були також питання, які безпосередньо стосуються міста Кракова, зокрема питання стосовно причин переїзду саме до Кракова, поінформованості про події у Кракові та функціонування української громади, а також планів щодо дальшого перебування в Кракові.

Дослідження проводилося Центром дослідження молоді Інституту філософії та соціології Педагогічного університету ім. КНО в Кракові спільно з Департаментом соціальної політики та здоров'я міської ради Кракова.

Spis treści

1. Metodologia badania	4
2. Charakterystyka badanej zbiorowości.....	4
3. Ocena samopoczucia, różnych sfer życia i poziomu zadowolenia z życia	9
4. Stosunek do szkoły, proces edukacyjny, relacje z rówieśnikami	13
5. Podstawowe praktyki spędzania czasu wolnego	16
6. Postawy wobec wartości kulturowych i religijnych	19
7. Powody przeprowadzki do Krakowa i podstawy prawne pobytu	22
8. Świadomość wydarzeń w Krakowie i funkcjonowanie społeczności ukraińskiej.....	24
9. Plany dalszego pobytu w Krakowie	27
10. Zakończenie.....	30

1. Metodologia badania

Badanie zostało przeprowadzone za pomocą sondażu online. Sondaż polega na zadawaniu wybranej grupie respondentów pytań, które zazwyczaj są zamknięte i podlegają dalszej ilościowej analizie danych. W badaniu wykorzystana ankieta internetowa (CAWI). Ankiety internetowe, szczególnie w kontekście pandemii COVID-19, to skuteczna metoda zbierania danych od respondentów, zapewniająca ankietowanym anonimowość. Badanie zostało przeprowadzone wśród ukraińskiej młodzieży w Krakowie w maju 2021 roku na próbie 137 respondentów. Próba miała charakter celowy, była dobierana z uwzględnieniem dostępności respondentów, w szczególności grupą docelową respondentów była młodzież – Ukraińcy mieszkający w Krakowie.

Badania dotyczyło samopoczucia i poziomu zadowolenia z życia młodych ludzi, odrębna grupa pytań dotyczyła szkoły i edukacji, postaw wobec wartości kulturowych i religijnych oraz praktyk spędzania czasu wolnego. W badaniu uwzględniono również kwestie bezpośrednio związane z miastem Kraków, w tym przyczyny przeprowadzki do Krakowa, świadomość wydarzeń w Krakowie oraz funkcjonowanie społeczności ukraińskiej, a także plany dalszego pobytu w Krakowie.

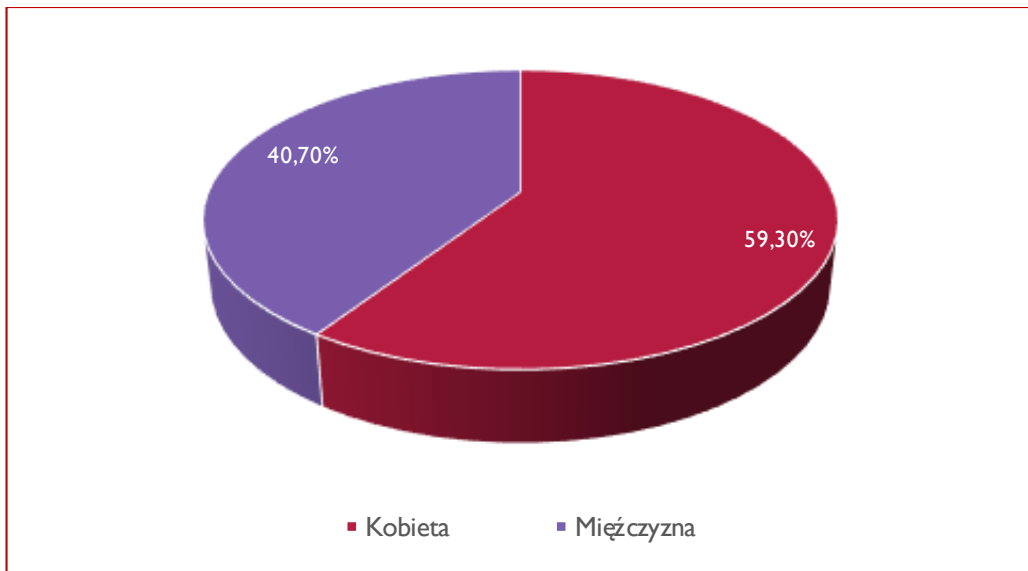
2. Charakterystyka badanej zbiorowości

Badanie zostało przeprowadzone wśród ukraińskiej młodzieży w Krakowie. W tym kontekście należy podać dane dotyczące udziału dzieci i młodzieży w Krakowie w ogólnej liczbie mieszkańców Krakowa. Według statystyk Głównego Urzędu Statystycznego liczba mieszkańców Krakowa w 2021 r. wynosi 779.966, w tym 142.804 dzieci i młodzieży poniżej 18 roku życia mieszka w Krakowie, co stanowi 18,3% ogółu mieszkańców Krakowa¹.

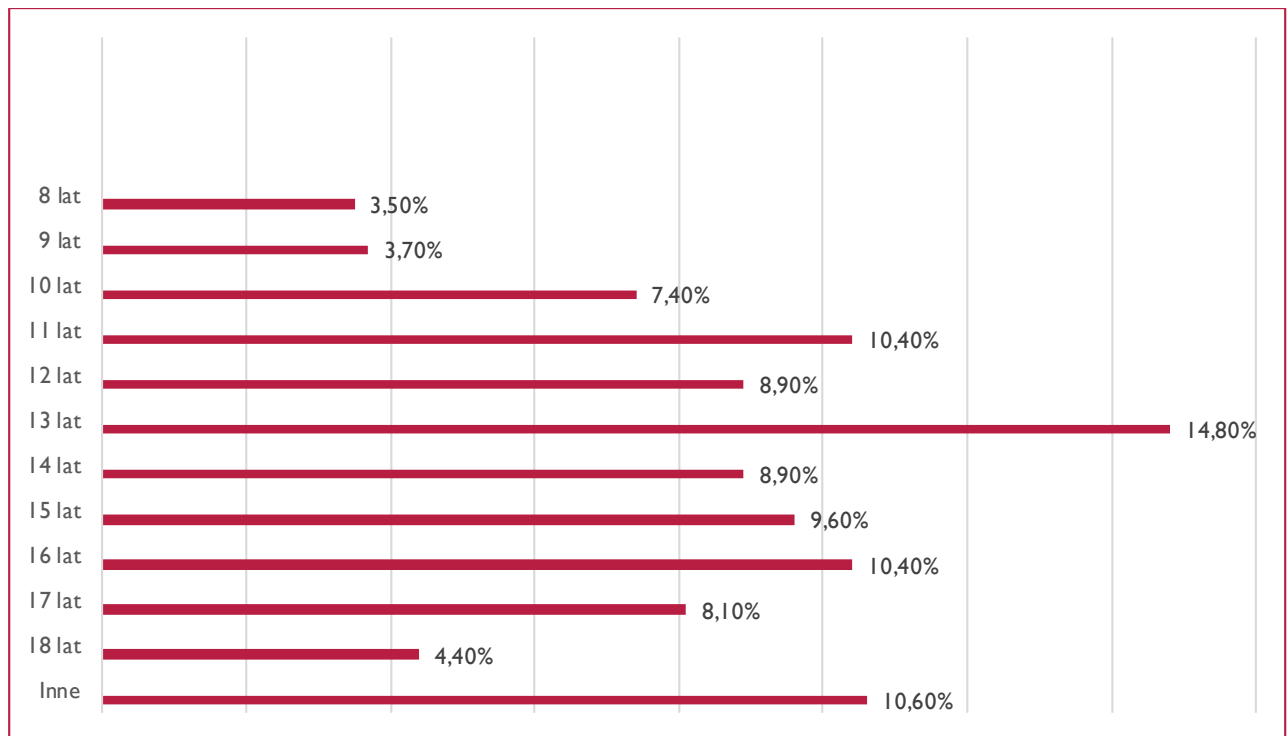
Według wyników badania większość respondentów, którzy wzięli udział w badaniu, to dziewczęta (59,3%), choć znaczący udział stanowili chłopcy (40,7%) (wykres 1). Ten trend jest generalnie powszechny w przypadku większości ankiet internetowych. Z charakterystyki wiekowej badanych wynika, że większość respondentów, w szczególności 89,4% respondentów, to osoby w wieku od 8 do 18 lat, na drugim miejscu znalazły się osoby w wieku 11, 16 i 15 lat (10,4%, 10,4%, 9,6%), a następnie osoby w wieku 12, 14 i 17 lat (8,9%, 8,9%, 8,1%) (wykres 2).

¹ Stan ludności. Dane dla roku 2021, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/pomoc/stanzasilenia?active=1>, dostęp: 20.04.2022.

Wykres 1. Płeć respondentów (%)

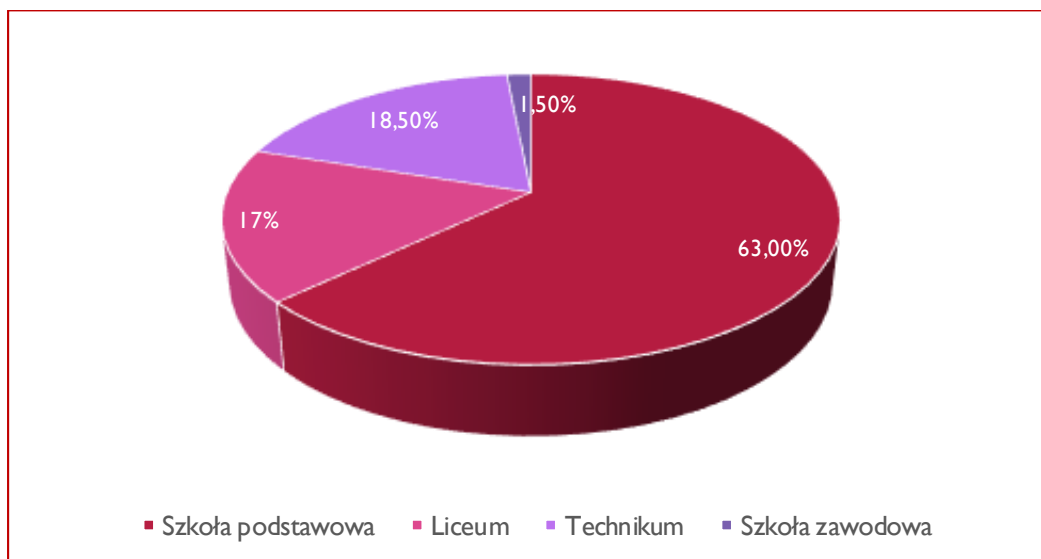

Wykres 2. Wiek respondentów (%)

Jeśli chodzi o poziom wykształcenia respondentów, w szczególności ze względu na rodzaj placówki edukacyjnej, większość młodzieży ukraińskiej w Krakowie uczy się w szkołach podstawowych (63,0%), jedna trzecia badanych uczy się w liceum (17,0%) i technikum (18,5%), pozostali respondenci to młodzi ludzie uczący się w szkołach zawodowych (1,5%) (wykres 3).

Wykres 3. Do jakiej szkoły chodzisz? (%)

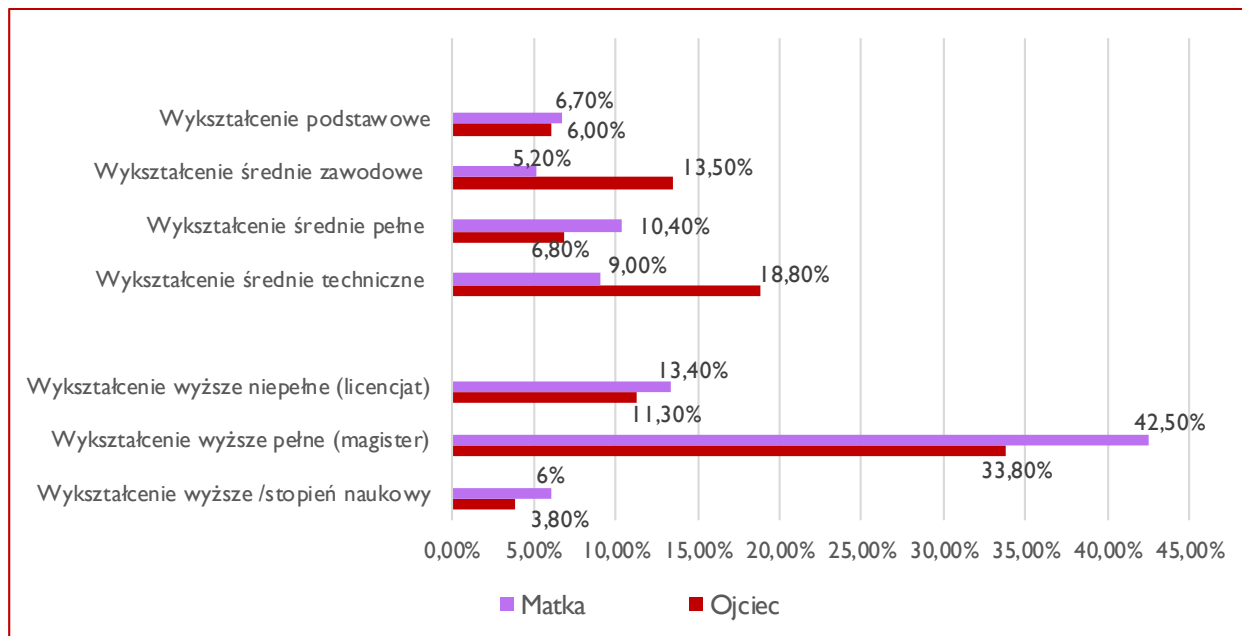

Kolejną charakteryzowaną zmienną jest wykształcenie rodziców, co zdecydowanie wiąże się z edukacją i wychowaniem dzieci, kształtowaniem wartości moralnych i kulturowych u dzieci. W tym kontekście należy przede wszystkim mówić o dwóch ważnych funkcjach rodziny, a mianowicie funkcji wychowania i socjalizacji dzieci w rodzinie oraz funkcji ekonomicznej.

Wyniki badania dotyczącego wykształcenia rodziców pokazują, że ponad jedna trzecia rodziców, przy większym udziale matek (42,5%) i mniejszym udziale ojców (33,8%) posiada wykształcenie wyższe pełne (magister). Na drugim miejscu wśród matek dominuje wykształcenie wyższe niepełne (licencjat) (13,4%), na trzecim miejscu jest wykształcenie średnie pełne (10,4%) i średnie techniczne (9,0%). Wśród rodziców na drugim miejscu dominuje wykształcenie średnie techniczne (18,8%), na trzecim – wykształcenie średnie zawodowe (13,5%) i wyższe niepełne (licencjat) (11,3%) (wykres 4).

Według wyników badania około połowa rodziców młodzieży ukraińskiej mieszkającej w Krakowie posiada wykształcenie wyższe (magister, licencjat), największy udział tego parametru jest wśród matek (55,9%) i nieco mniejszy wśród ojców (45,1%). Jednocześnie dość ciekawe są wyniki badania, które pokazują, że pewien odsetek rodziców, w tym matek (6%) i ojców (4%) mają wykształcenie wyższe, co najmniej stopień naukowy.

Wykres 4. Jakie wykształcenie mają Twoi rodzice (matka/opiekunka, ojciec/opiekun)? (%)²

Sytuacja materialna rodziny również jest bardzo ważnym wskaźnikiem funkcjonowania rodziny, w szczególności rodzin z dziećmi. Dlatego kolejne pytanie dotyczyło oceny sytuacji materialnej rodziny. Poproszono respondentów, aby ocenili poziom sytuacji materialnej swojej rodziny. Według wyników badania około połowa respondentów oceniła sytuację materialną swojej rodziny jako przeciętną, w szczególności 45,9% respondentów uważa, że „przeciętnie żyjemy, na co dzień mamy dość pieniędzy, ale musimy oszczędzać na znacznych zakupach”. Na drugim miejscu znajduje się znaczna grupa respondentów, którzy dobrze oceniają sytuację materialną rodziny, w szczególności 38,5% respondentów twierdzi, że „żyjemy dobrze, starczy nam na wiele rzeczy, nie oszczędzając dużo”. Jednocześnie, w odniesieniu do ukraińskich rodzin z dziećmi w Krakowie, które „żyją bardzo źle,

² Wykształcenie według systemu oświaty Ukrainy

pieniędzy nie wystarcza nawet na podstawowe potrzeby” oraz rodzin, które „żyją skromnie, trzeba być bardzo oszczędnym na co dzień”, udział takich rodzin jest dość mały (2,2% i 6,7% odpowiednio) (wykres 5).

Wyniki badania pokazują zatem, że sytuacja materialna ukraińskich rodzin z dziećmi mieszkających w Krakowie jest „przeciętna” (45,9%), „dobra” (38,5%) i „bardzo dobra” (6,7%) (łącznie 91,1%). Warto podkreślić, że większość rodzin z dziećmi wynajmują mieszkania, co znacznie zwiększa koszty rodziny, a także uwzględniając poziom wykształcenia rodziców, zwłaszcza rodziców mężczyzn (54,9% rodziców nie posiadają wykształcenia wyższego), a także tych rodziców, którzy mają wyższe wykształcenie i nie posiadają potwierdzonego dyplomu (nostryfikacja dyplomu) i nie pracują w zawodzie, możemy założyć, że większość z nich pracuje w branżach najlepiej płatnych zawodów bez wymagań wykształcenia wyższego, na przykład w budownictwie i logistyce.

Ponadto, biorąc pod uwagę ekspansję rynku IT, usług cyfrowych, aktywny rozwój międzynarodowych korporacji w tym sektorze w Krakowie, a także wyniki badania, w szczególności odsetek ukraińskich rodzin z dziećmi mieszkających w Krakowie, które deklarują ocenę sytuacji materialną swojej rodziny jako „bardzo dobra w porównaniu do innych, stać nas na luksus” (6,7%), możemy również przyjąć, że rodzice tej kategorii respondentów pracują w branżach IT, usług cyfrowych, cyberbezpieczeństwa itd.

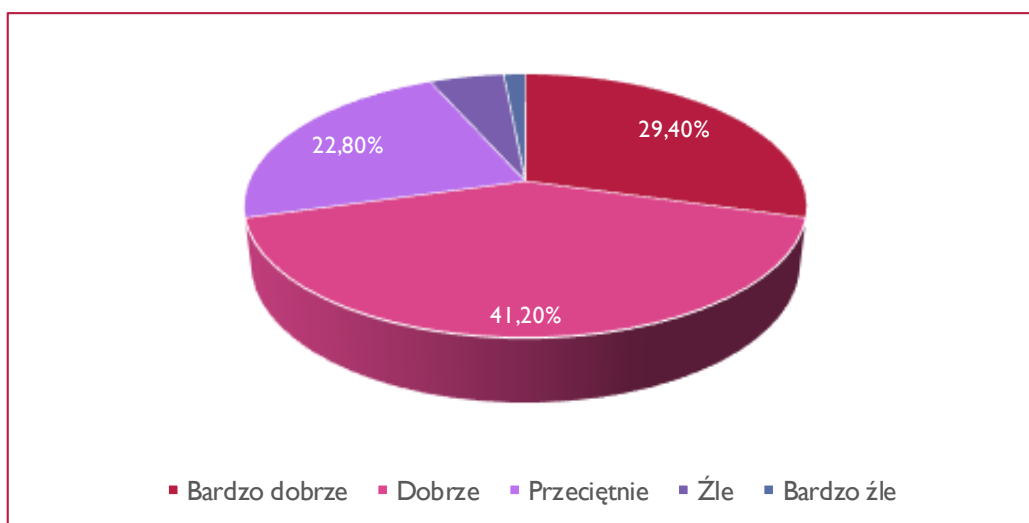
Wykres 5. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej opisuje sytuację materialną Twojej rodziny? (%)

3. Ocena samopoczucia, różnych sfer życia i poziomu zadowolenia z życia

Problematyka oceny samopoczucia dzieci i młodzieży jest jedną z najważniejszych w czasie pandemii COVID-19. Jednakże, wyniki badania wśród ukraińskiej młodzieży w Krakowie pokazują, że prawie ¾ respondentów (70,6%) czują się „bardzo dobrze” (29,4%) i „dobrze” (41,2%). Co piąty badany stwierdził, że czuje się „przeciętnie” (22,8%), stosunkowo niewielki odsetek młodzieży (6,6%) ocenił stan swego samopoczucia jako „zły” (5,1%) i „bardzo zły” (1,5%) (wykres 6).

Wykres 6. Jak oceniasz swoje samopoczucie dzisiaj?

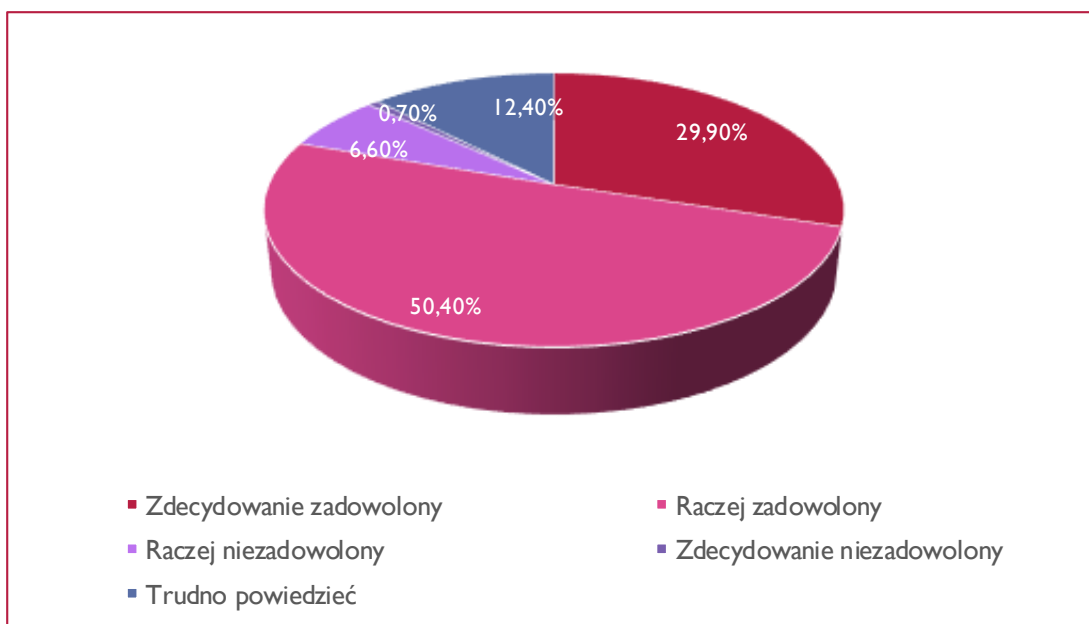

Poziom samopoczucia jest bezpośrednio związany z satysfakcją z życia, co również potwierdzają wyniki przeprowadzonego badania. Tak, na pytanie „Czy jesteś dziś zadowolony ze swojego życia?” 80,3% respondentów stwierdziło, że są „zdecydowanie zadowolony” (29,9%) i „raczej zadowolony” (50,4%). Tylko niewielki odsetek badanych (7,3%) stwierdził, że jest „raczej niezadowolony” i „zdecydowanie niezadowolony” z życia (odpowiednio 6,6% i 0,7%) (wykres 7).

Badania pokazało, że młodzież ukraińska w Krakowie ma dobry poziom odporności, przystosowania do zewnętrznych negatywnych sytuacji i wydarzeń, umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami. Warto również zauważyć, że według wyników badania poziom zadowolenia z życia jest nieco wyższy, niż poziom samopoczucia, tj. pewien odsetek młodych ludzi, nawet o złym stanie samopoczucia pozostają być zadowolony z życia (9,7%).

Można jednak przypuszczać, że pewne negatywne determinanty związane z pandemią COVID-19 mogą mieć znacznie słabszy wpływ na stan psycho-emocjonalny jednostki w porównaniu z tymi czynnikami psycho-traumatycznymi, które wcześniej powodowały lęk, depresję, niepokój, złość, rozpacz. Przede wszystkim czynniki związane z wojną hybrydową na Ukrainie w latach 2014-2021, z operacją antyterrorystyczną na wschodniej Ukrainie (ATO), zwłaszcza jeśli młodzi Ukraińcy przybyli do Krakowa z obwodów Donieckiego i Ługańskiego po 2014 roku.

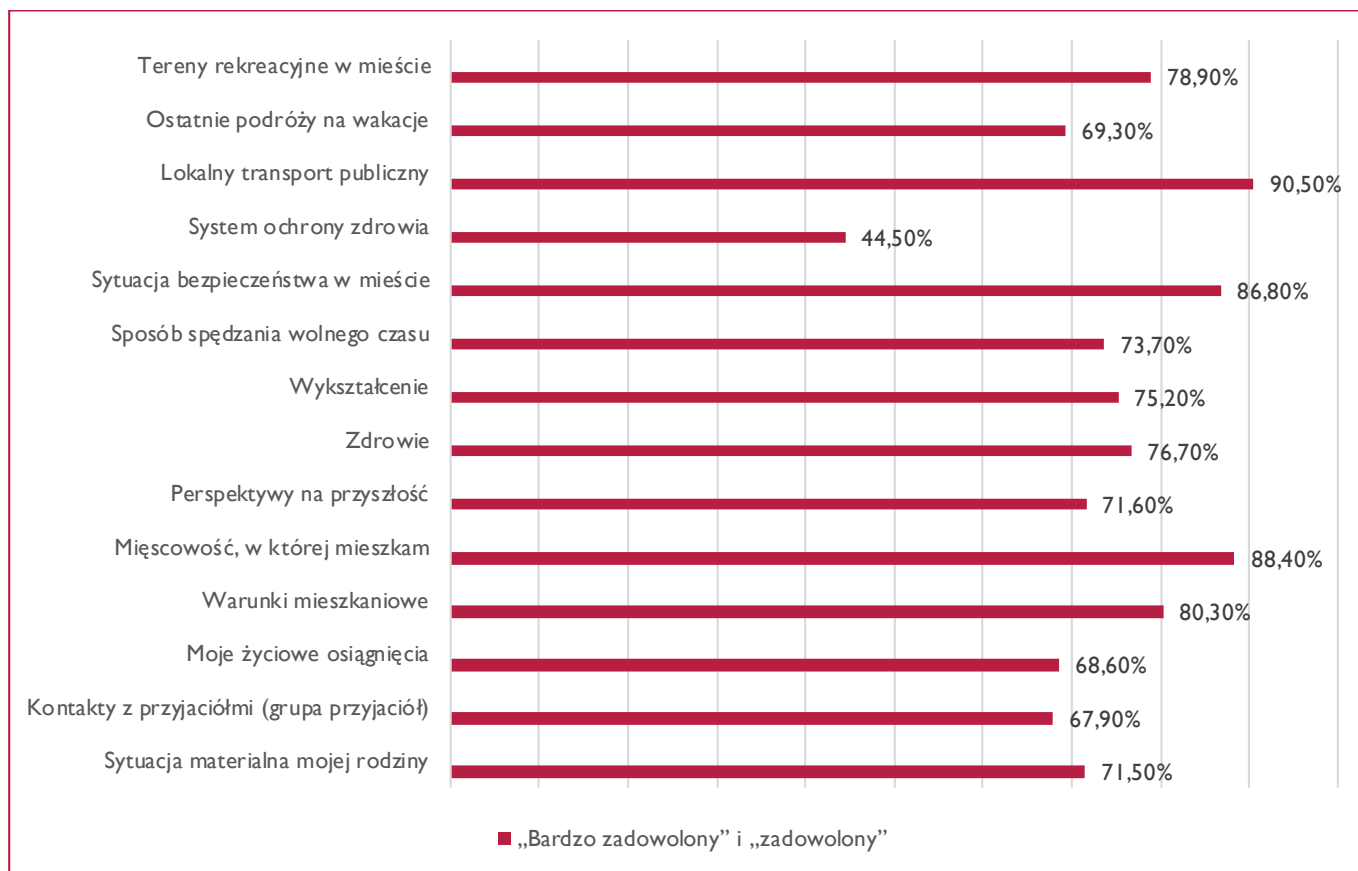
Wykres 7. Czy jesteś dziś zadowolony ze swojego życia? (%)

Kolejnym w badaniu było pytanie „Oceń różne sfery życia wymienione w tabeli. Czy jesteś z nich zadowolony?”. Wyniki badania wykazały, że większość młodych Ukraińców (74,6%) mieszkających w Krakowie deklaruje poziom „bardzo zadowolony” i „zadowolony” z różnych sfer życia (tab. 1). Według analizy poziomu zadowolenia z różnych sfer życia w Krakowie pierwsze pięć miejsc zajmują następujące obszary: „lokalny transport publiczny” (90,5%), „miejscowość, w której mieszkam” (88,4%), „sytuacja bezpieczeństwa w mieście” (86,8%), „warunki mieszkaniowe” (80,3%), „tereny rekreacyjne w mieście” (78,9%). Wśród odpowiedzi „bardzo zadowolony” i „zadowolony” najniższe wskaźniki dotyczą «systemu ochrony zdrowia» (44,5%) (wykres 8).

Wykres 8. Oceń różne sfery życia wymienione w tabeli. Czy jesteś z nich zadowolony? (%)

(Odpowiedzi „bardzo zadowolony” i „zadowolony”)

Warto też zwrócić uwagę na sfery życia, z których ukraińska młodzież Krakowa jest najbardziej niezadowolona. Wyniki badania pokazują, że wśród odpowiedzi respondentów „niezadowolony” i „bardzo niezadowolony” zostały one rozłożone w następujący sposób. Pierwsze pięć miejsc zajmują: „kontakty ze znajomymi (grupa znajomych)” (13,9%), „system ochrony zdrowia” (11,6%), „sposób spędzania czasu wolnego” (8,8%), „zdrowie” (8,0%), „sytuacja materialna mojej rodziny” (7,3%) i „osiągnięcia życiowe” (7,3%). Jednocześnie najniższy poziom niezadowolenia obserwuje się w następujących sferach życia: „miejscowość w której mieszkam” (1,5%), „sytuacja bezpieczeństwa w mieście” (2,2%), „lokalny transport publiczny” (2,2%), „tereny rekreacyjne w miejscu” (2,2%), „perspektywy na przyszłość” (3,0%) (tabela 1).

Tabela 1. Oceń różne sfery życia wymienione w tabeli. Czy jesteś z nich zadowolony?

Nr	Czy jesteś zadowolony z tej sfery życia?	Bardzo zadowolony	Zadowolony	Trudno powiedzieć	Niezadowolony	Bardzo niezadowolony
1.	Sytuacja materialna mojej rodziny	28 (20,4%)	70 (51,1%)	24 (17,5%)	7 (5,1%)	3 (2,2%)
2.	Kontakty z przyjaciółmi (grupa przyjaciół)	29 (21,2%)	64 (46,7%)	23 (16,8%)	13 (9,5%)	6 (4,4%)
3.	Moje życiowe osiągnięcia	20 (14,6%)	74 (54,0%)	30 (21,9%)	9 (6,6%)	1 (0,7%)
4.	Warunki mieszkaniowe	42 (30,7%)	68 (49,6%)	18 (13,1)	5 (3,6%)	2 (1,5%)
5.	Miejscowość, w której mieszkam	59 (43,1)	62 (45,3%)	12 (8,8%)	1 (0,7%)	1 (0,7%)
6.	Perspektywy na przyszłość	39 (28,5%)	59 (43,1%)	33 (24,1%)	2 (1,5%)	2 (1,5%)
7.	Zdrowie	39 (28,5%)	66(48,2%)	19 (13,9)	7 (5,1%)	4 (2,9%)
8.	Wykształcenie	33 (24,1%)	70 (51,1%)	26 (19,0%)	2 (1,5%)	4 (2,9%)
9.	Sposób spędzania wolnego czasu	38 (27,7%)	63 (46,0%)	22 (16,1%)	10 (7,3%)	2 (1,5%)
10.	Sytuacja bezpieczeństwa w mieście	41 (29,9%)	78 (56,9%)	13 (9,5%)	2 (1,5%)	1 (0,7%)
11.	System ochrony zdrowia	22 (3,6%)	56 (40,9%)	41 (30,0%)	11 (8,0%)	5 (3,6%)
12.	Lokalny transport publiczny	55 (40,1%)	69 (50,4%)	8 (5,8%)	2 (1,5%)	1 (0,7%)
13.	Ostatnie podróży na wakacje	44 (32,1%)	51 (37,2%)	32 (23,4%)	4 (2,9%)	4 (2,9%)
14.	Tereny rekreacyjne w mieście	39 (28,5%)	69 (50,4%)	23 (16,8%)	1 (0,7%)	2 (1,5%)

4. Stosunek do szkoły, proces edukacyjny, relacje z rówieśnikami

Wyniki badania w zakresie oceny szkoły, procesu edukacyjnego, komunikacji z przyjaciółmi, rówieśnikami, ogólnych doświadczeń szkolnych w polskich placówkach oświatowych pokazują, że większość ukraińskiej młodzieży mieszkającej w Krakowie lubi swoją placówkę edukacyjną, szkołę, w której uczą się (87, 6%), odczuwają pozytywne i dobre nastawienie nauczycieli (89,1%), w przypadku konfliktów zawsze mogą poprosić o pomoc, wsparcie w rozwiązaniu tych konfliktów do nauczycieli, psychologów lub wychowawców klas (84,0%), z rówieśnikami, przyjaciółmi są dobre, przyjacielskie relacje (83,3%), nie czują się przez nich wyśmiewani (82,5%), lubią proces uczenia się, wyjaśnianie złożonego materiału (83,2%), ogólnie większość respondentów pozytywnie oceniają swoje doświadczenia szkolne (84,0%) (tabela 2)³.

Tabela 2. Oceń różne aspekty uczenia się w placówkach edukacyjnych

Nr	Czy zgadzasz się ze stwierdzeniami?	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
1.	Lubię moją szkołę	56 (40,9%)	64 (46,7%)	10 (7,3%)	2 (1,5%)	3 (2,2%)
2.	Nauczyciele są przyjaźni	76 (55,5%)	46 (33,6%)	4 (2,9%)	2 (1,5%)	7 (5,1%)
3.	Nauczyciele dobrze uczą, wyjaśniają złożony materiał	58 (42,3%)	56 (40,9%)	6 (4,4%)	3 (2,2%)	12 (8,8%)
4.	W szkole relacje z rówieśnikami są dobre	52 (38,0%)	62 (45,3%)	11 (8,0%)	2 (1,5%)	8 (5,8%)
5.	W szkole żaden z moich rówieśników nie naśmiewa się ze mnie	66 (48,2%)	47 (34,3%)	14 (10,2%)	5 (3,6%)	3 (2,2%)
6.	W przypadku konfliktu z innymi uczniami można skontaktować się z psychologiem, nauczycielem	69 (50,4%)	46 (33,6%)	8 (5,8%)	3 (2,2%)	9 (6,6%)

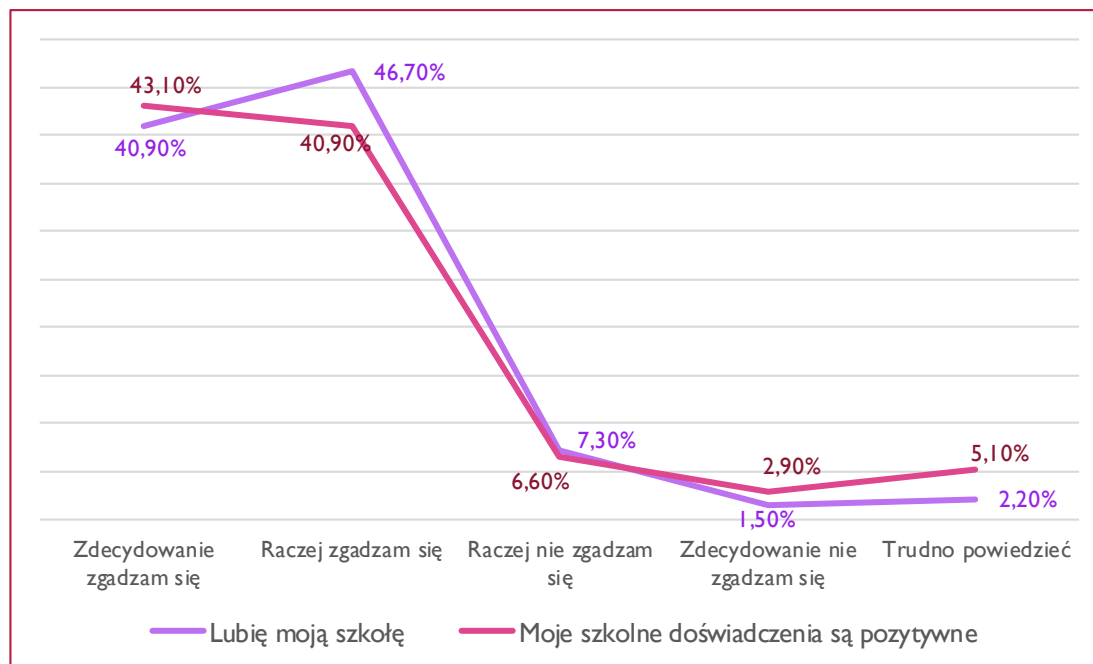
³ Wyniki te odnoszą się do otrzymanych odpowiedzi „zdecydowanie zgadzam się” i „raczej się zgadzam” (tabela 2).

	Iub wychowawcą klasy					
7.	Moje szkolne doświadczenia są pozytywne	59 (43,1%)	56 (40,9%)	9 (6,6%)	4 (2,9%)	7 (5,1%)

Respondenci bardzo dobrze odnoszą się do szkoły, w szczególności na pytanie „Czy zgadzasz się ze stwierdzeniami?” „Lubię moją szkołę” 40,9% respondentów odpowiedziało „zdecydowanie zgadzam się”, 46,7% – „raczej zgadzam się”, a tylko niewielka część respondentów stwierdziła, że „raczej nie zgadzam się” (7,3%) i „zdecydowanie nie zgadzam się” (1,5%). Większość ukraińskiej młodzieży w Krakowie ocenia swoje doświadczenia szkolne jako pozytywne (84,0%), tylko 9,5% badanych nie zgadza się ze stwierdzeniem, że „moje szkolne doświadczenia są pozytywne” (wykres 9).

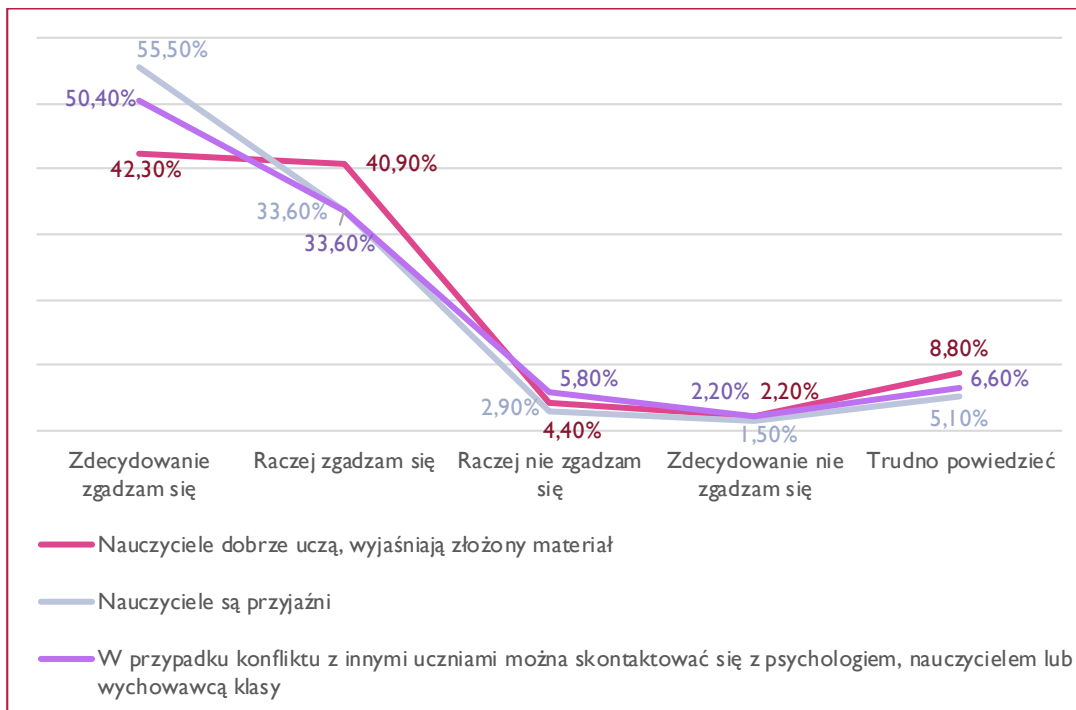
Wykres 9. Stosunek do szkoły (%)

(Czy zgadzasz się ze stwierdzeniami: „Lubię moją szkołę”, „Moje szkolne doświadczenia są pozytywne”)

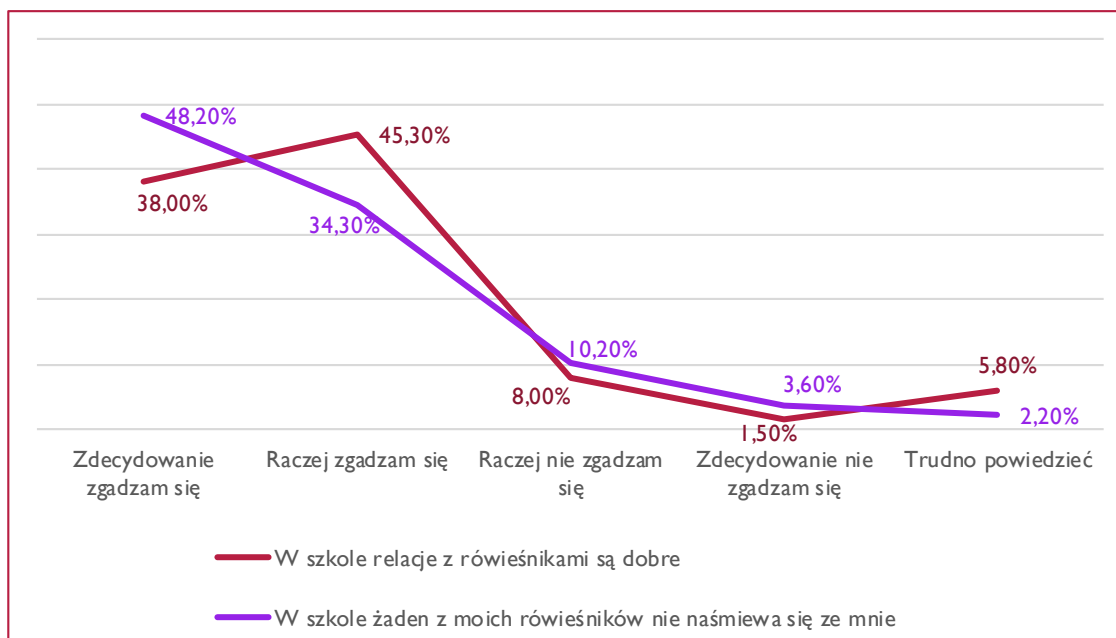
Wykres 10. Proces edukacyjny, poziom nauczania (%)

(Czy zgadzasz się ze stwierdzeniami: „Nauczyciele dobrze uczą, wyjaśniają złożony materiał”, „Nauczyciele są przyjaźni”, „W przypadku konfliktu z innymi uczniami można skontaktować się z psychologiem, nauczycielem lub wychowawcą klasy”)

Wykres 11. Relacje z rówieśnikami i przyjaciółmi (%)

(Czy zgadzasz się ze stwierdzeniami: „W szkole relacje z rówieśnikami są dobre”, „W szkole żaden z moich rówieśników nie naśmiewa się ze mnie”)

Podsumowując, można stwierdzić, że młodzież ukraińska w Krakowie, która uczy się w polskich placówkach edukacyjnych, w szczególności w krakowskich szkołach, czuje się dość komfortowo, dobrze przystosowana do nowych warunków procesu edukacyjnego w innym kraju, szkolne doświadczenia są pozytywne, panuje wysoki poziom zaufania do instytucji oświatowych w Krakowie.

5. Podstawowe praktyki spędzania czasu wolnego

Analizując praktyki spędzania czasu wolnego przez młodych ludzi, należy zauważyć, że młodzież jako grupa społeczno-demograficzna charakteryzuje się dwoma dominującymi typami praktyk życia codziennego, które są obowiązkowymi i ważnymi składnikami socjalizacji jednostki na tym etapie jej formowania się: edukacja i czas wolny. Sukces w edukacji jest warunkiem koniecznym przyszłego awansu na społeczno-strukturalnej płaszczyźnie hierarchii statusu i dyspozycji zawodowych, a sukces spędzania czasu wolnego i praktyk rekreacyjnych jest wyznacznikiem sukcesu danego etapu socjalizacji młodzieży. To na tym etapie dorosłości kładziony jest fundament umiejętności komunikacyjnych i partnerskich, a skuteczne nabywanie umiejętności i praktyk komunikacyjnych poprzez spędzanie czasu wolnego pozwala młodzieży zintegrować się ze sferą społeczną i przekazywać zdobyte doświadczenia w późniejszym życiu poprzez praktyki w innych sferach życia publicznego.

W związku z tym kolejne pytanie dotyczyło tego obszaru, w szczególności respondenci zostali poproszeni o wybór własnych sposobów spędzania czasu wolnego (tabela 3). Wyniki badania pokazują, że wśród różnych sposobów spędzania czasu wolnego ukraińska młodzież w Krakowie najczęściej stosowane takie praktyki: „słuchanie muzyki” (70,4%), „przeglądanie stron internetowych” (51,1%), „spotkanie się z rodziną, przyjaciółmi” (47,4%) „granie na komputerze” (40,7%), „uprawianie sportu (granie w piłkę nożną, jeżdżenia na rowerze)” (40,0%) (wykres 12).

Wśród praktyk spędzania czasu wolnego, do których młodzi ludzie odnoszą się „od czasu do czasu”, dominują następujące praktyki: „chodzenie do kawiarni, restauracji” (70,4%), „czytanie książek” (60,0%), „chodzenie do kina” (52,6%), „oglądanie telewizji, oglądanie filmów” (49,6%), „siedzenie w domu i nic nie robienie” (43,0%) (wykres 13). Celowe jest wskazanie również praktyk spędzania czasu wolnego, na które młodzież ukraińska w Krakowie jest najmniej dotknięta lub, z których najmniej korzysta, jak zauważono w badaniu „nigdy” nie stosuje tych praktyk. Wśród takich sposobów spędzania czasu wolnego respondenci wskazali następujące praktyki: „uczestniczenie w spotkaniach,

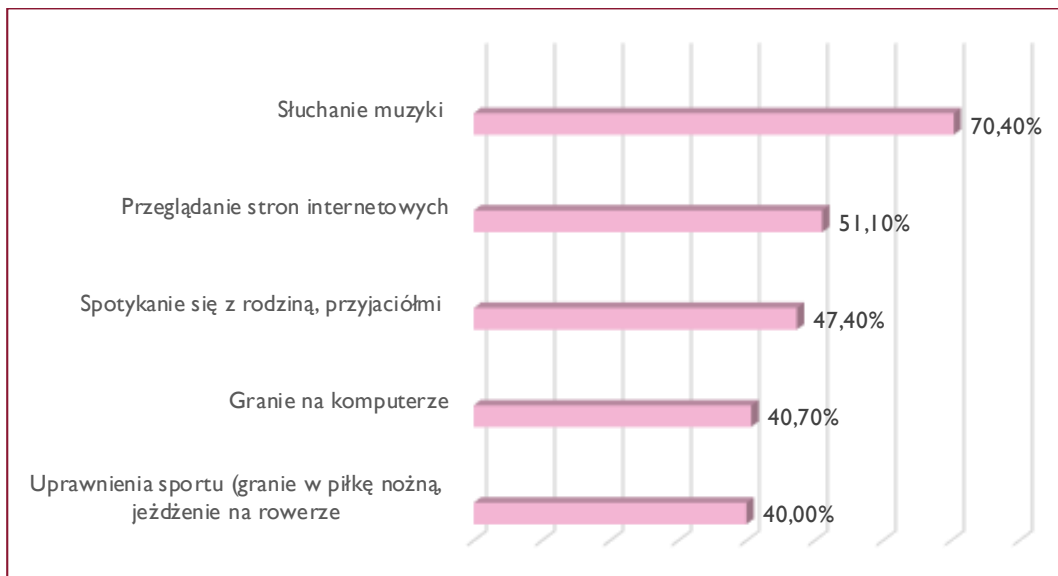
konferencjach, spotkaniach stowarzyszeń lub organizacji ukraińskich” (86,7%), „siadanie z przyjaciółmi i picie wina, piwa” (82,2%), „czytanie komiksów i czytanie prasy” (60,7%), „chodzenie do świetlic, biblioteki” (60,0%), „chodzenie na dyskoteki, gry, imprezy, koncerty” (54,1%), „chodzenie na wydarzenia sportowe, mecze piłki nożnej” (54,1%) (wykres 14).

Tabela 3. Jak często spędzasz czas wolny w następujący sposób?

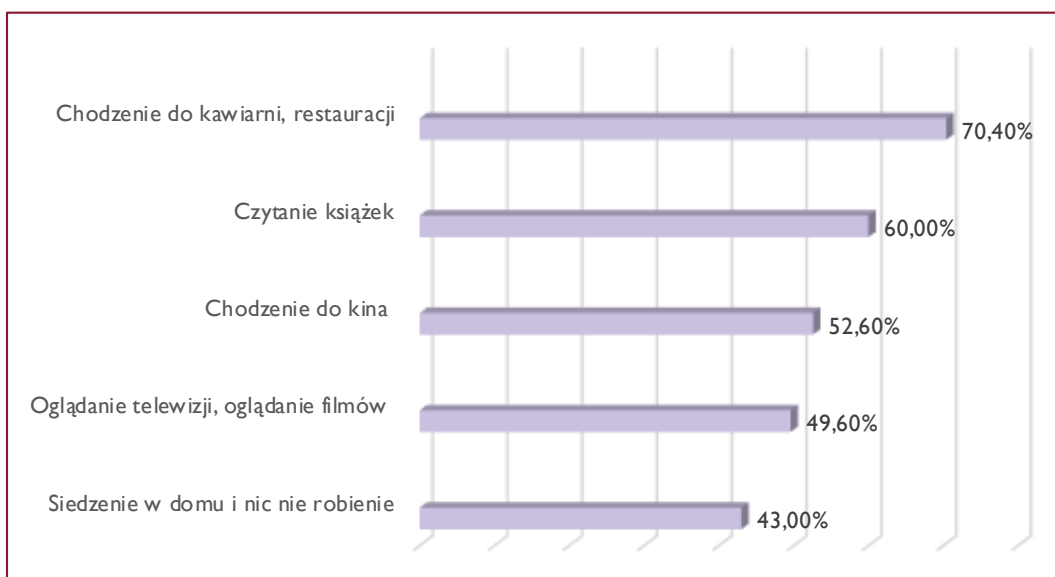
Nr	Jak często spędzasz wolny czas w następujący sposób?	Często	Od czasu do czasu	Nigdy
1.	Chodzenie do kawiarni, restauracji	14 (10,4%)	95 (70,4%)	26 (19,3%)
2.	Siedzenie w domu i nic nie robienie	51 (37,8%)	58 (43,0%)	26 (19,3%)
3.	Chodzenie na wydarzenia sportowe, mecze piłki nożnej	17 (12,6%)	45 (33,3%)	73 (54,1%)
4.	Oglądanie telewizji, oglądanie filmów	49 (36,3%)	67 (49,6%)	19 (14,1%)
5.	Czytanie książek	30 (22,2%)	81 (60,0%)	24 (17,8%)
6.	Chodzenie do świetlic, biblioteki	14 (10,4%)	40 (29,6%)	81 (60,0%)
7.	Czytanie komiksów i czytanie prasy	16 (11,9%)	36 (26,7%)	82 (60,7%)
8.	Słuchanie muzyki	95 (70,4%)	36 (26,7%)	3 (2,2%)
9.	Chodzenie na dyskoteki, gry, imprezy, koncerty	22 (16,3%)	40 (29,6%)	73 (54,1%)
10.	Chodzenie na zajęcia pozalekcyjne i korepetycje	32 (23,7%)	45 (33,3%)	56 (41,5%)
11.	Chodzenie do kina	10 (7,4%)	71 (52,6%)	53 (39,3%)
12.	Uprawianie sportu (granie w piłkę nożną, jeżdżenie na rowerze)	54 (40,0%)	38 (28,1%)	43 (31,9%)
13.	Spotykanie się z rodziną, przyjaciółmi	64 (47,4%)	63 (4,7%)	8 (5,9%)
14.	Przeglądanie stron internetowych	69 (51,1%)	51 (37,8%)	15 (11,1%)
15.	Granie na komputerze	55 (40,7%)	48 (35,6%)	32 (23,7%)
16.	Uczestniczenie w spotkaniach, konferencjach, spotkaniach	6 (4,4%)	12 (8,9%)	117 (86,7%)

	stowarzyszeń lub organizacji ukraińskich			
17.	Siadanie z przyjaciółmi i picie wina, piwa	11 (8,1%)	13 (9,6%)	111 (82,2%)
18.	Spacerowanie po okolicy	19 (14,1%)	46 (34,1%)	70 (51,9%)

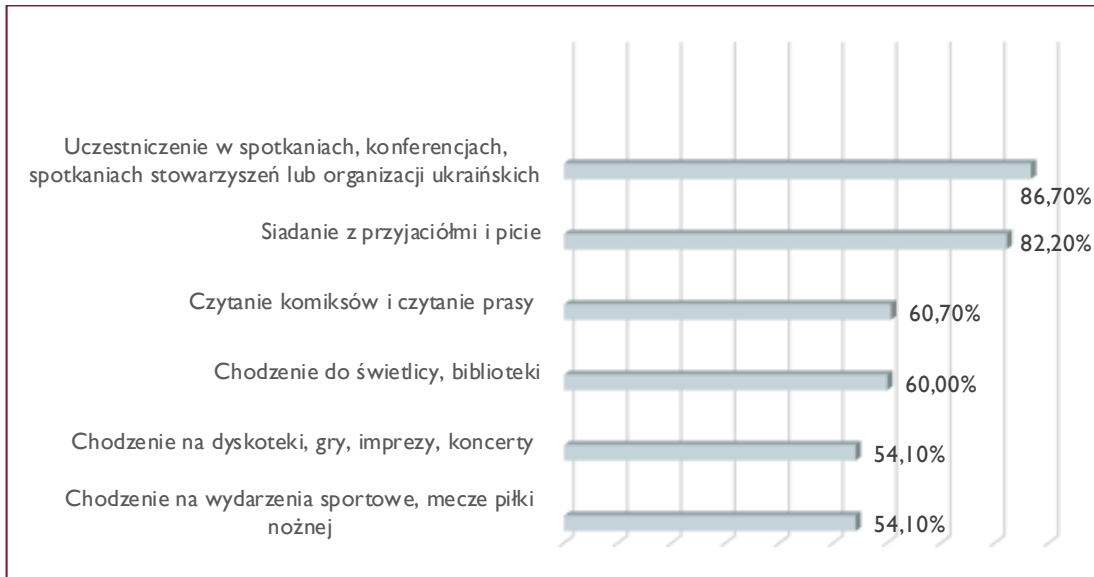
Wykres 12. Podstawowe praktyki spędzania czasu wolnego, których młodzi ludzie stosują „często” (%)

Wykres 13. Podstawowe praktyki spędzania czasu wolnego, których młodzi ludzie stosują „od czasu do czasu” (%)

Wykres 14. Podstawowe praktyki spędzania czasu wolnego, których młodzi ludzie „nigdy” nie stosują (%)

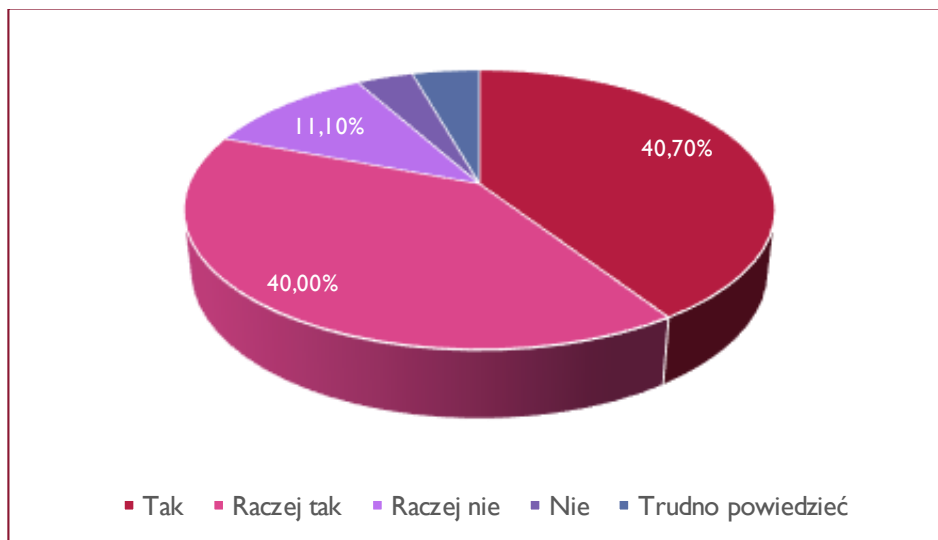
6. Postawy wobec wartości kulturowych i religijnych

Większość ukraińskiej młodzieży w Krakowie interesuje się historią i tradycjami Polski (80,7%), na pytanie „Czy interesujesz się historią i tradycjami Polski?” 40,7% respondentów stwierdziło „tak”, 40,0% – „raczej tak” (wykres 15). Uzyskane wyniki badania z jednej strony wskazują na dobre wychowanie w rodzinie, odpowiedni poziom funkcjonowania placówek oświatowych w Krakowie, kształtowanie się u dzieci i młodzieży tradycji kulturowych, wartości, w tym określenie priorytetów oświatowych i kulturowych w socjalizacji i wychowaniu dzieci i młodzieży. Z drugiej strony pokazują pewne plany i strategie życiowe rodzin z dziećmi dotycząco zamiaru dalszego pobytu w Polsce. Dlatego bez wątpienia ważne jest poznanie kultury, historii, tradycji kraju, w którym rodzina z dziećmi lub młody człowiek planuje żyć, pracować, wychowywać dzieci.

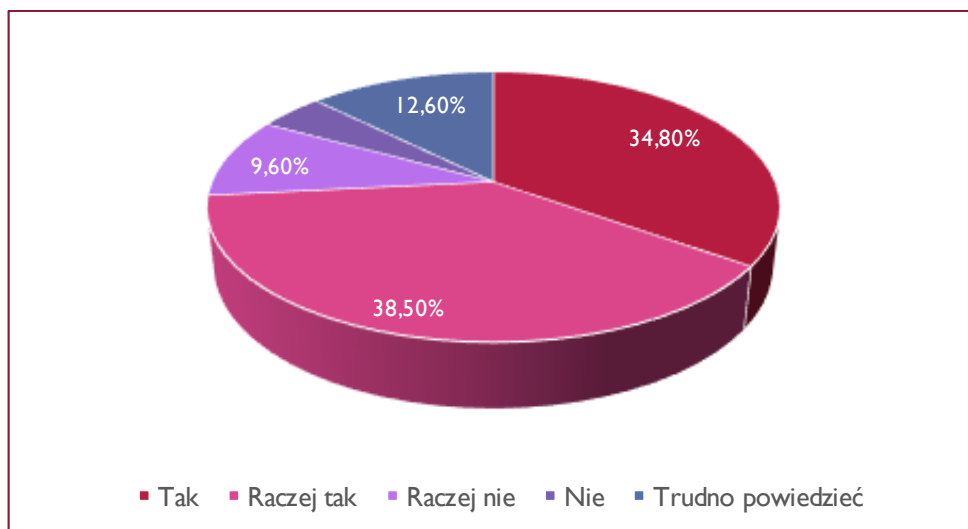
Jak wynika z badania, młodzi Ukraińcy w Krakowie mają również doskonałe możliwości praktykowania swoich tradycji i kultury narodowej. Stwierdzili to $\frac{3}{4}$ respondentów (73,3%), w szczególności na pytanie „Czy mieszkając w Krakowie masz możliwość praktykowania swoich tradycji i kultury narodowej?” 34,8% badanych stwierdziło „tak” oraz 38,5% – „raczej tak”. Należy także zauważyć, że 14,0% respondentów nie mają takiej możliwości, co często można wytłumaczyć brakiem

informacji o tej możliwości, z czego 9,6% respondentów stwierdzili, że „raczej nie” oraz 4,4% – „nie” (wykres 16).

Wykres 15. Czy interesujesz się historią i tradycjami Polski? (%)

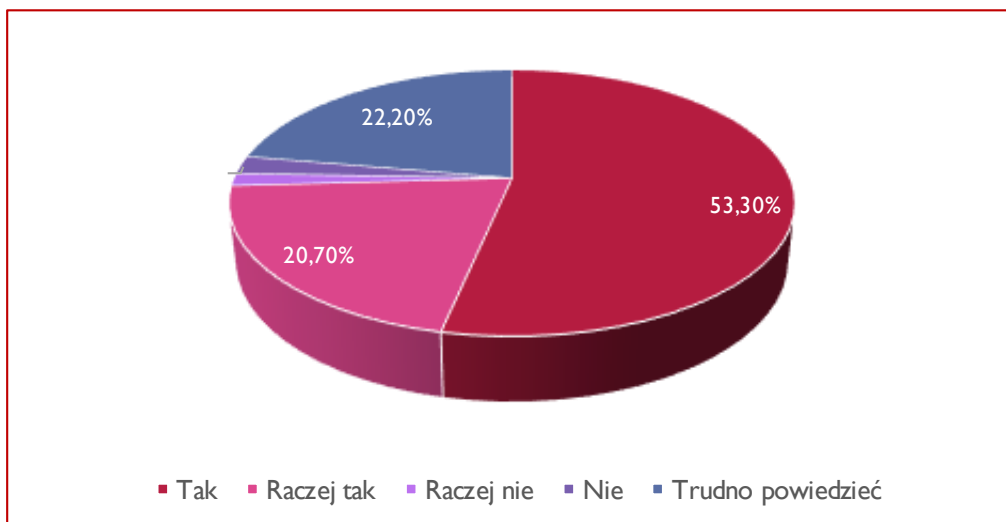
Wykres 16. Czy mieszkając w Krakowie masz możliwość praktykowania swoich tradycji i kultury narodowej? (%)

Kolejne pytanie dotyczyło możliwości młodych Ukraińców mieszkających w Krakowie do wyznawania swojej wiary i religii. W tym kontekście warto zauważyć, że w Krakowie aktywne funkcjonuje parafia greckokatolicka (Cerkiew greckokatolicka, Kraków, Wiślna 11). Oprócz możliwości

wyznania wiary i religii młodzi ludzie mają również możliwość praktykowania swojej kultury, tradycji, odbywa się wiele wydarzeń, w tym z zaangażowaniem młodzieży. Świadczą o tym wyniki badania, jak i w odniesieniu do możliwości praktykowania swoich tradycji i kultury narodowej (73,3%), na pytanie „Czy mieszkając w Krakowie masz możliwość wyznawania swojej wiary i religii?” 74,0% respondentów udzieliło odpowiedzi twierdzącej. Jednak możemy zobaczyć, że udział odpowiedzi zdecydowanie twierdzących na ostatnie pytanie jest znacznie wyższy, w szczególności 53,5% respondentów uważa „tak”, 20,7% „raczej tak”, tylko niewielka część respondentów uważa, że nie mają możliwości wyznawania swojej wiary i kultury (3,8%). Warto zwrócić uwagę, że 22,2% respondentów odpowiedziało „trudno powiedzieć”, więc można założyć, że dotyczy to po części tych respondentów, którzy w ogóle nie interesują się religią lub te kwestie nie są dla nich ważne (wykres 17).

Wykres 17. Czy mieszkając w Krakowie masz możliwość wyznawania swojej wiary i religii? (%)

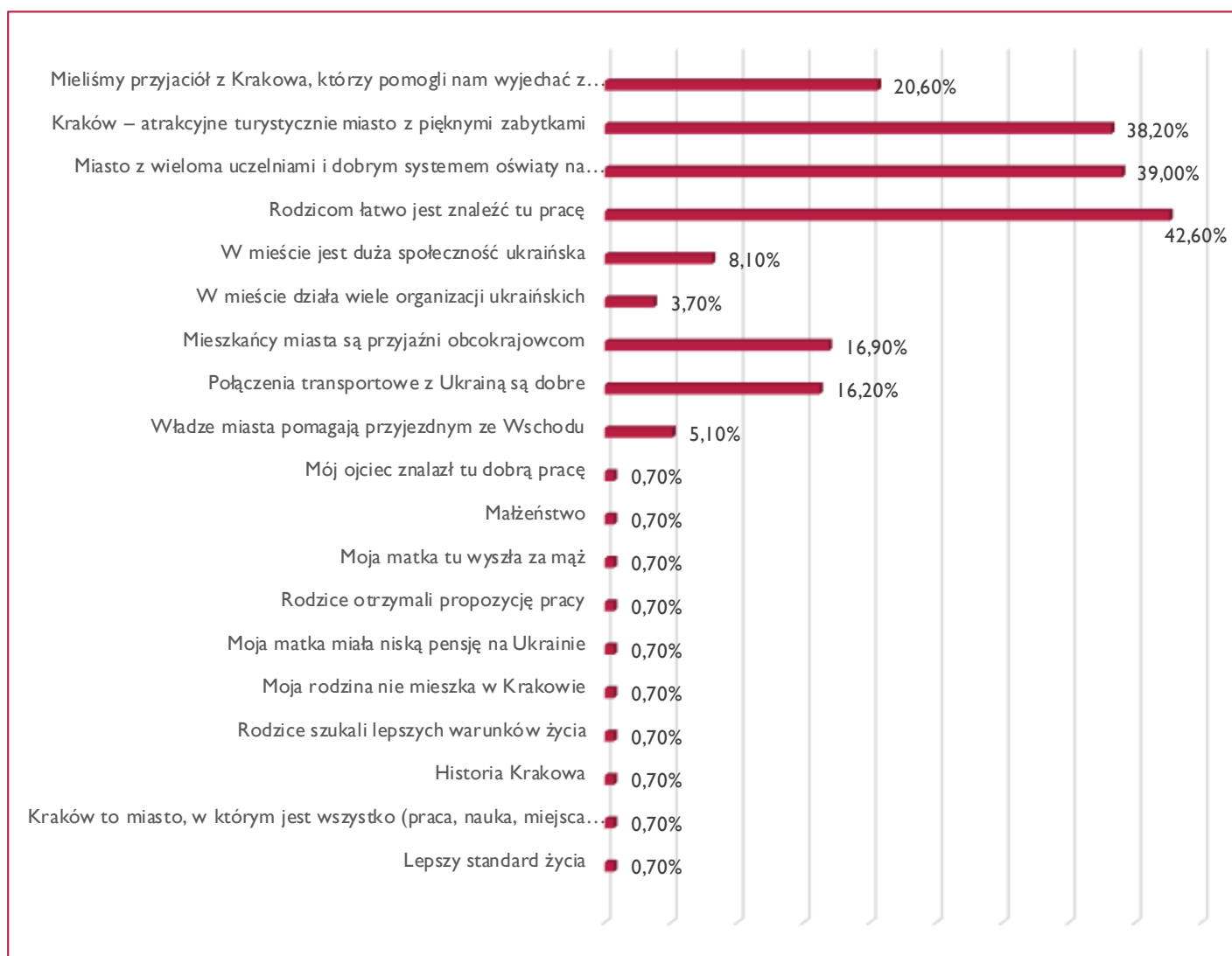

Z badania wynika, że większość młodych Ukraińców mieszkających w Krakowie pochodzi z rodzin religijnych. Dla większości ukraińskiej młodzieży w Krakowie ważne są wartości kulturowe i religijne, są one priorytetem pod względem możliwości praktykowania swoich tradycji i kultury narodowej, wyznawania swojej wiary i religii, a równie nie mniej ważne są wartości i praktyki związane z historią i tradycjami Polski.

7. Powody przeprowadzki do Krakowa oraz podstawy prawne pobytu

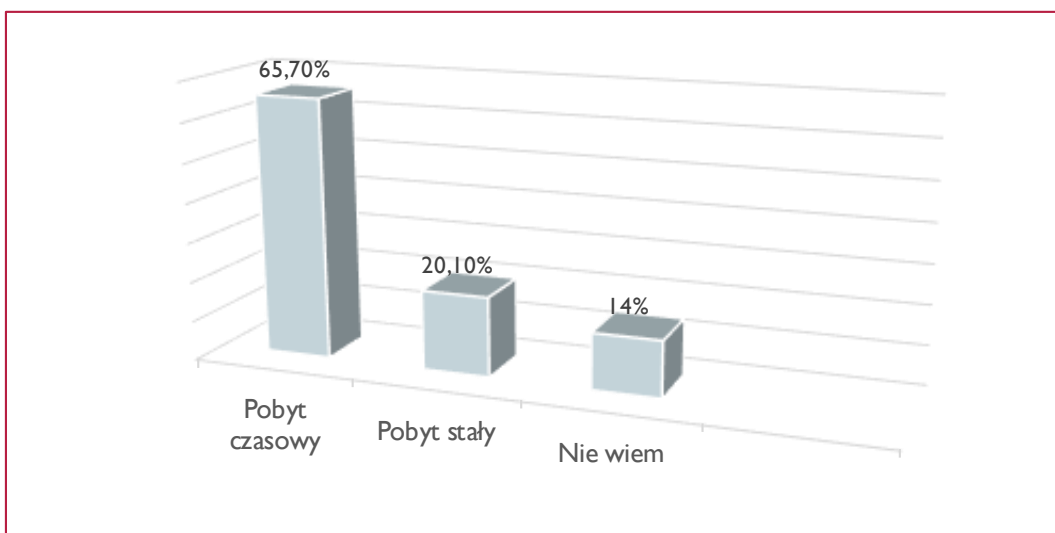
Analizując główne powody przeprowadzki młodych Ukraińców mieszkających w Krakowie wraz z rodzinami, w badaniu wyodrębniono trzy główne priorytety: I – poszukiwanie pracy i duże szanse na znalezienie dobrze płatnej pracy (42,6%) („rodzicom łatwo jest znaleźć tu pracę”), II – możliwość dla dzieci zdobycia dobrego wykształcenia i studiowania na prestiżowych uczelniach (39,0%) ("miasto z wieloma uczelniami i dobrym systemem oświaty na wszystkich poziomach"), III – zamieszkanie w atrakcyjnym turystycznym mieście z wielowiekową historią i kulturą (38,2%) („Kraków – atrakcyjne turystycznie miasto z pięknymi zabytkami”) (wykres 18.)

Wykres 18. Jakie są główne powody Twojej przeprowadzki do Krakowa (%)

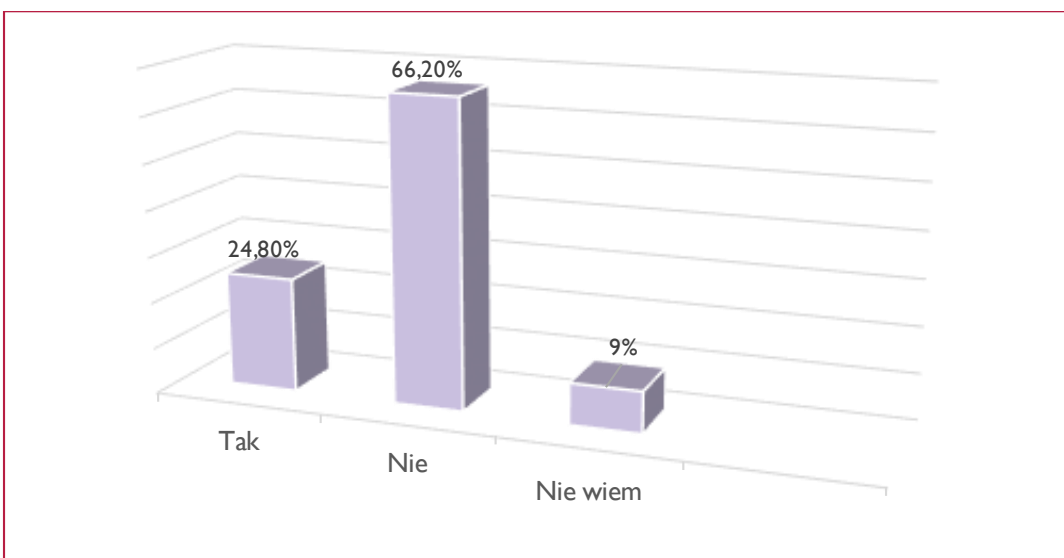

Większość ukraińskich rodzin z dziećmi mieszkających w Krakowie posiada zezwolenie na pobyt czasowy (65,7%), piąta część badanych posiada zezwolenie na pobyt stały w Polsce (20,1%) (wykres 19). W przypadku drugiej grupy osób, czyli osób posiadających zezwolenie na pobyt stały w Polsce, biorąc pod uwagę podstawę prawną uzyskania zezwolenia na pobyt stały, w większości przypadków mogą to być rodziny z dziećmi, którzy mieszkają w Polsce od ponad pięciu lat. Wśród młodych Ukraińców mieszkających w Krakowie 24,8% posiadają Kartę Polaka (wykres 20).

Wykres 19. Jakie jest zezwolenie na pobyt Twojej rodziny w Polsce? (%)

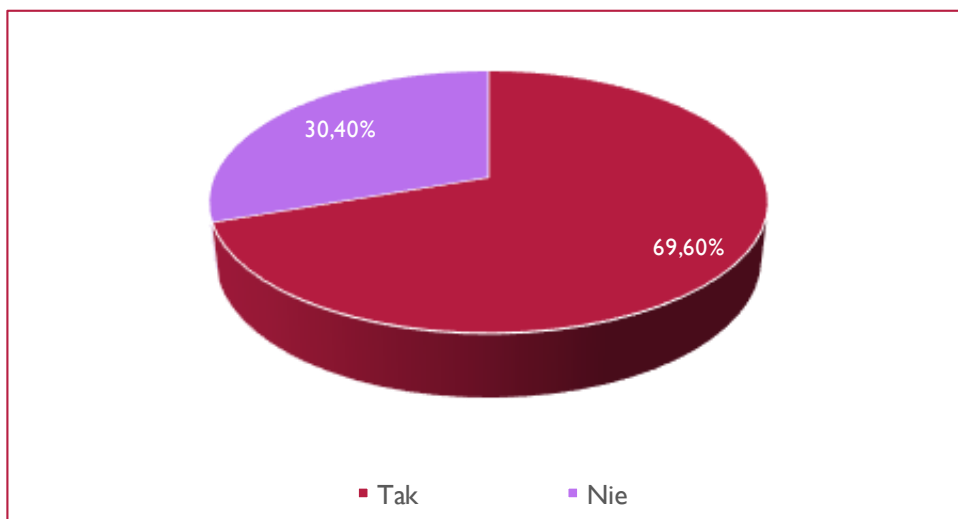
Wykres 20. Czy posiadasz Kartę Polaka? (%)

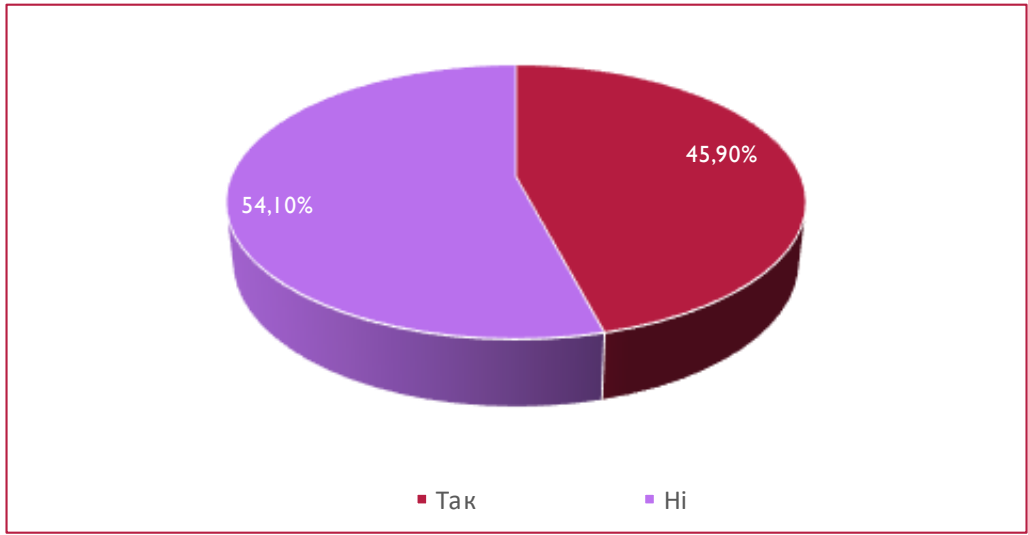
8. Świadomość wydarzeń w Krakowie i funkcjonowanie społeczności ukraińskiej

Ukraińska młodzież w Krakowie jest zainteresowana wydarzeniami odbywającymi się w Krakowie i krakowskiej społeczności ukraińskiej (69,6%), podczas gdy jedna trzecia respondentów stwierdziła, że nie jest nimi zainteresowana (30,4%) (wykres 21). Większość młodych ludzi zainteresowanych wydarzeniami w Krakowie i krakowskiej społeczności ukraińskiej szuka potrzebnych informacji (54,1%) w różnych źródłach, przede wszystkim w Internecie (75,5%) i „na portalach społecznościowych (Facebook, Twitter itp.)” (50,0%). To jest przewidywalne, ponieważ zgodnie z wynikami badania, wśród głównych praktyk spędzania wolnego czasu, do których młodzi ludzie odnoszą się „często” na drugim miejscu jest „przeglądanie stron internetowych” (51,1%). Wśród innych źródeł wyszukiwania informacji: „ogólnopolskie kanały telewizyjne” (9,1%), „prasa” (5,0%), „lokalne kanały telewizyjne” (3,6%), „lokalne stacje radiowe” (3,6%) (wykresy 22, 23).

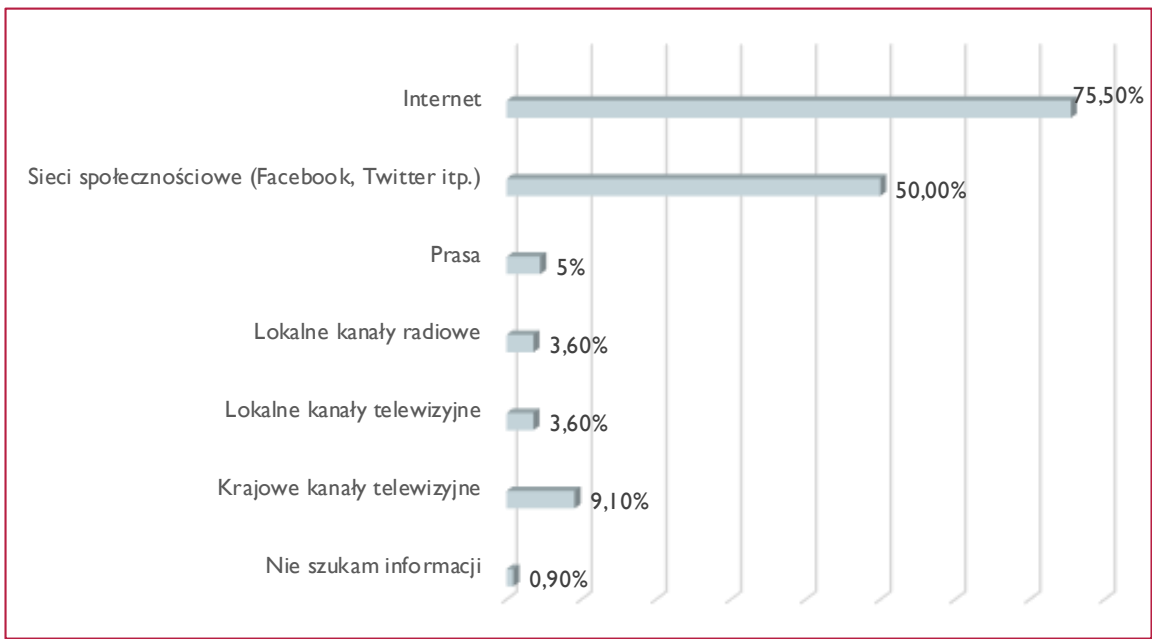
Wykres 21. Czy jesteś zainteresowany tym, co dzieje się w Krakowie i krakowskiej społeczności ukraińskiej? (%)

Wykres 22. Czy szukasz informacji o tym, co dzieje się w mieście i społeczności ukraińskiej w Krakowie? (%)

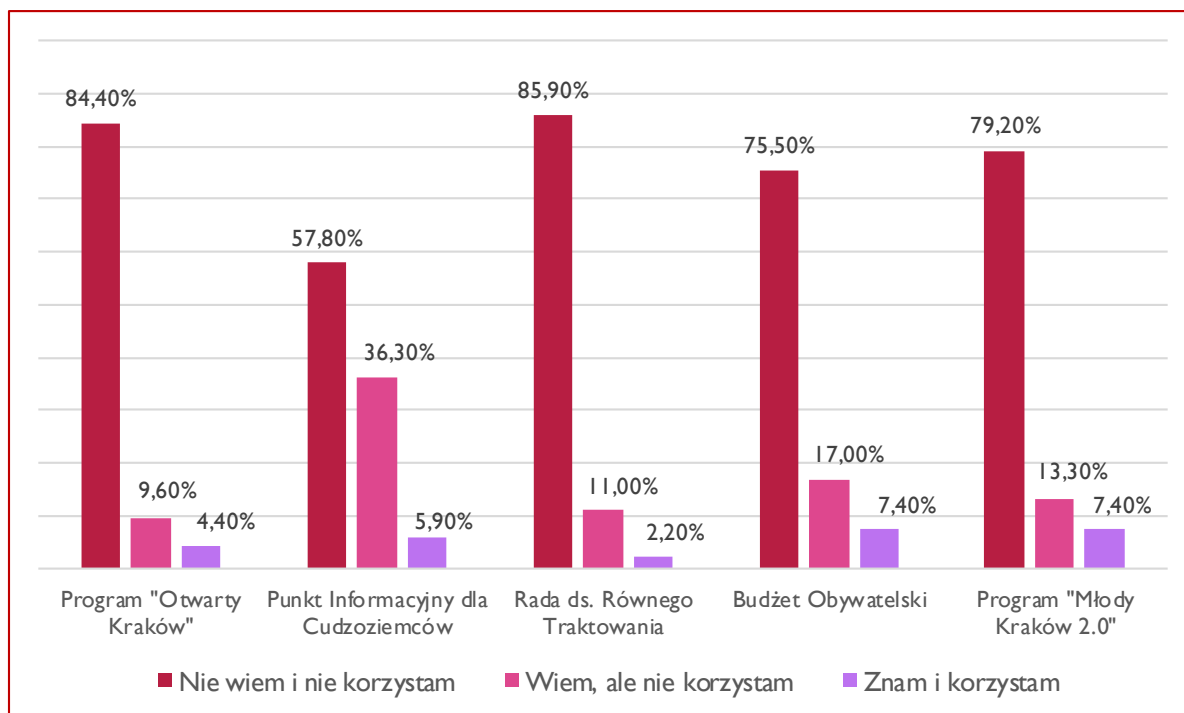

Wykres 23. Z jakich źródeł korzystasz, szukając informacji? (%)

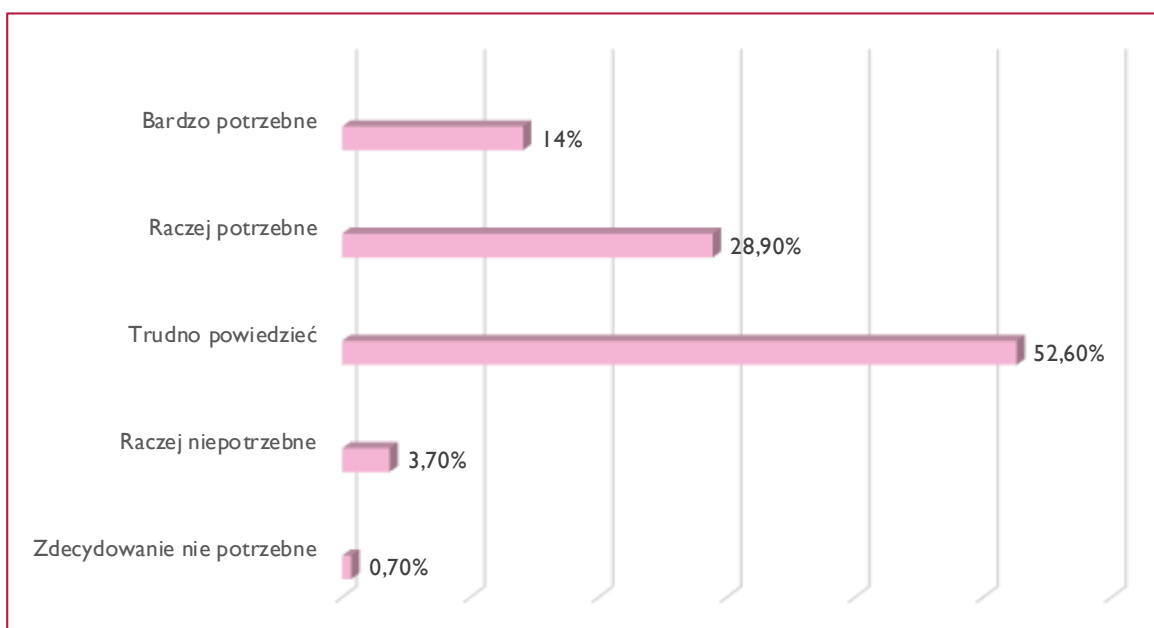
Kolejne pytanie dotyczyło poziomu świadomości programów miejskich, w tym Programu „Otwarty Kraków”, „Punkt Informacyjny dla Cudzoziemców”, „Rada ds. Równego Traktowania”, „Budżet Obywatelski” i Program „Młody Kraków 2.0”. Na pytanie „Czy znasz poniższe programy miejskie?” większość respondentów stwierdziła, że „nie wiem” i „nie korzystam” (76,6%). Najniższy poziom świadomości dotyczy programów: „Rada ds. Równego Traktowania” (85,9%) oraz Programu „Otwarty Kraków” (84,4%). Jeśli chodzi o najwyższy poziom świadomości na temat funkcjonowania programów miejskich, to 22,9% respondentów wskazało, że posiadają informacje o takich programach miejskich („wiem i nie korzystam”, „wiem i korzystam”). Odpowiedzi zostały rozłożone w następujący sposób: „Punkt Informacyjny dla Cudzoziemców” – 42,2%, „Budżet Obywatelski” – 24,4%, Program „Młody Kraków 2,0” – 20,7%, Program „Otwarty Kraków” – 14,0%, „Rada ds. Równego Traktowania” – 13,2%. Warto podkreślić, że młodzi Ukraińcy w Krakowie są najbardziej świadomi działalności „Punktu Informacyjnego dla Cudzoziemców” (36,3%), ale tylko 5,9% respondentów korzysta z usług. Potwierdza to w pewien sposób wyniki badania dotycząco tego, że ukraińska młodzież dobrze zaadaptowała się w Krakowie, tj. wskazuje na brak pewnych problemów, które mogą być rozwiązane za pomocą usług otrzymanych w ramach programu (wykres 24).

Wykres 24. Czy znasz poniższe programy miejskie? (%)

Niski poziom świadomości młodych Ukraińców w Krakowie na temat programów miejskich jest bezpośrednio związany z wynikami badania na temat zapotrzebowania na takie programy. Właściwie połowa respondentów stwierdziła, że nie wie „Czy społeczność ukraińska w Krakowie potrzebuje takich programów miejskich?” (52,6%). Jednocześnie, pomimo braku świadomości funkcjonowania niektórych programów miejskich, 42,9% ukraińskiej młodzieży wskazuje na zapotrzebowanie takich programów dla społeczności ukraińskiej w Krakowie” („bardzo potrzebne” – 14%, „raczej potrzebne” – 28,9%) (wykres 25).

Wykres 25. Czy społeczność ukraińska w Krakowie potrzebuje takich programów miejskich? (%)

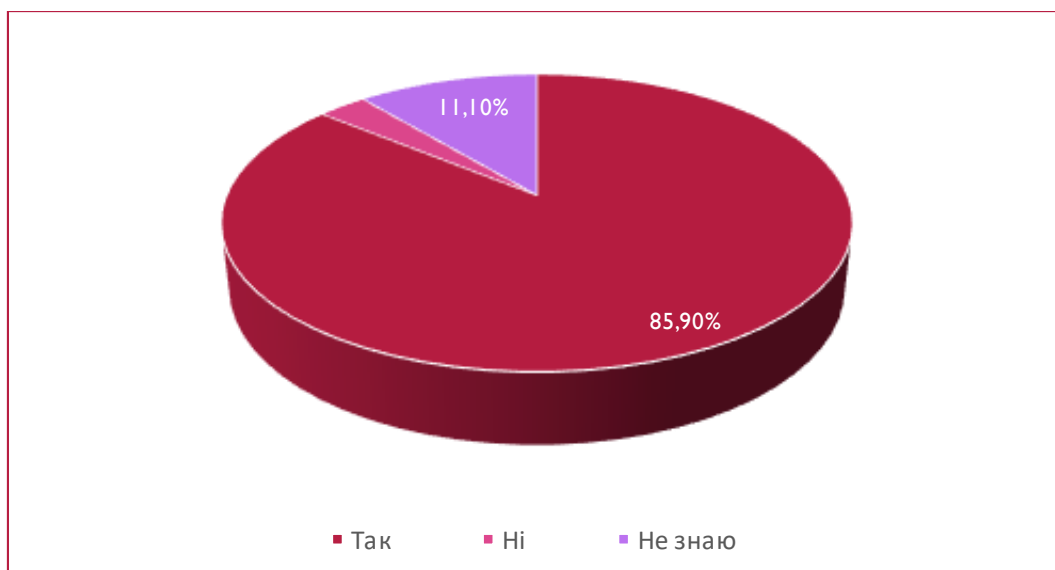

9. Plany dalszego pobytu w Krakowie

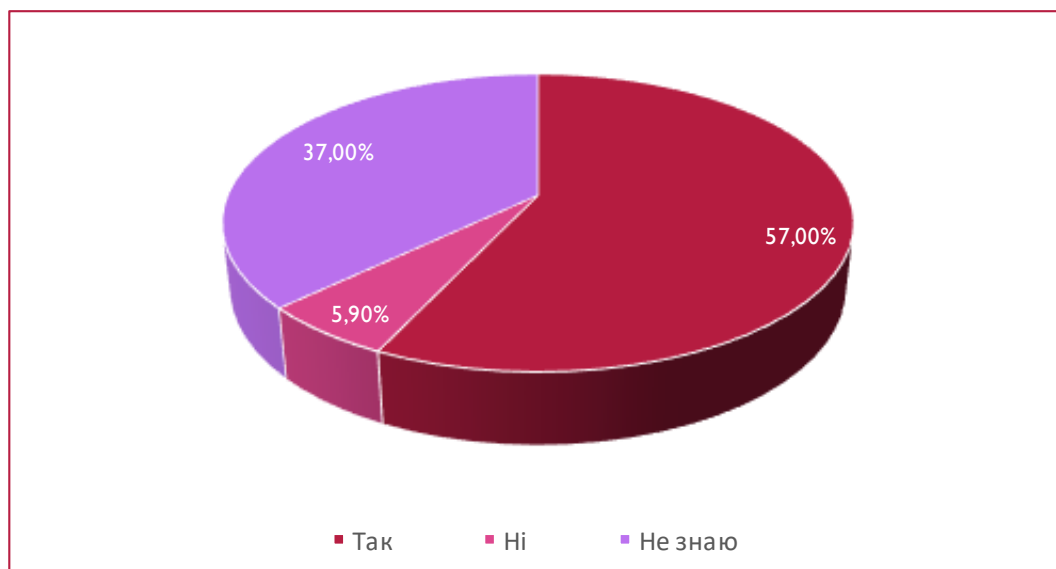
Biorąc pod uwagę wyniki badania na temat powodów przeprowadzki do Krakowa, właściwie wśród innych priorytetów ważne było, aby mieszkać w Krakowie, atrakcyjnym turystycznym mieście o wielowiekowej historii, tradycjach i zabytkach kultury. Uwzględniając również dobre wyniki dotyczące samopoczucia ukraińskiej młodzieży w Krakowie, poziomu wykształcenia, sytuacji materialnej rodzin z dziećmi, inne czynniki, odpowiedzi na kolejne pytanie „Czy Kraków to dobre miasto do życia i stworzenia rodziny?” były całkiem oczekiwane. Tak więc zdecydowana większość respondentów uważa Kraków za

dobrze miasto do życia i stworzenia rodziny (85,9%) (wykres 26). Nieco mniejszy odsetek respondentów wyraża opinię, że zamierza pozostać w Krakowie i tu pracować po studiach (57,0%). 5,9% ukraińskiej młodzieży nie planuje pozostawać w Krakowie, a ponad jedna trzecia respondentów jest niezdecydowana (37%), co jest zrozumiałe biorąc pod uwagę brak realistycznej oceny ich planów na przyszłość, wykształcenia, małżeństwa itp. (wykres 27).

Wykres 26. Czy Kraków to dobre miasto do życia i stworzenia rodziny? (%)

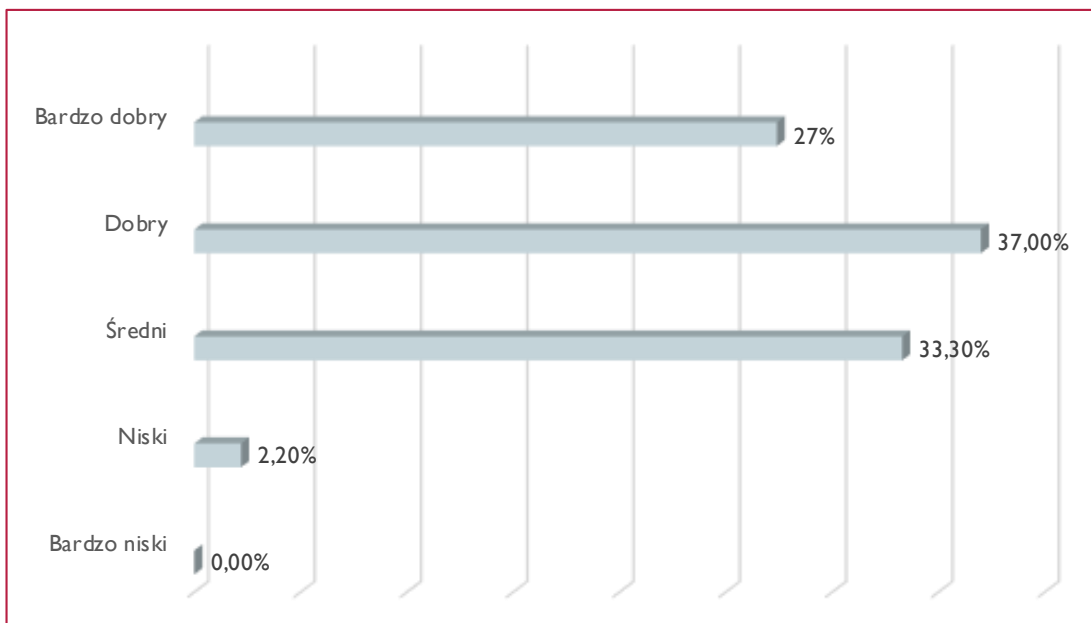

Wykres 27. Czy zamierzasz zostać w Krakowie i tu pracować po studiach? (%)

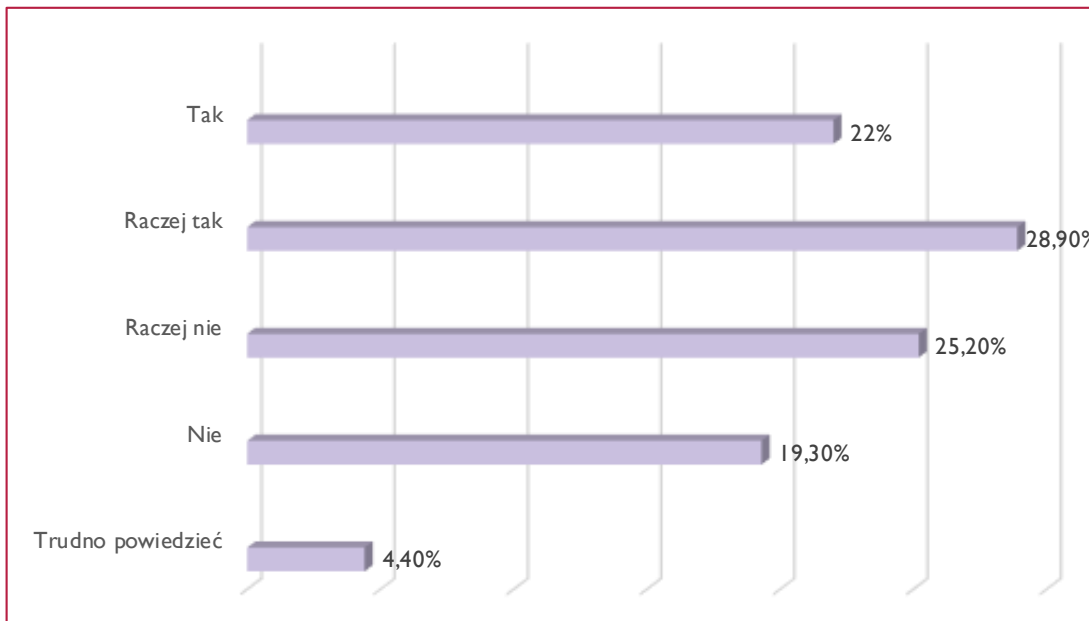

Kolejne pytanie dotyczyło poziomu znajomości języka polskiego i kwestii komunikacyjnych, w tym czy są przyjaciele wśród Polaków. Te czynniki mają również pewien wpływ na podejmowanie decyzji o dalszym pozostawaniu w Polsce, w szczególności w Krakowie. Wyniki badania pokazują, że większość ukraińskiej młodzieży w Krakowie, w szczególności 64,0% respondentów mówi po polsku na poziomie „bardzo dobrym” i „dobrym”, 33% mówi na poziomie „średnim”, bardzo mały odsetek, 2,2% respondentów mówią po polsku na poziomie „niskim” i „bardzo niskim” (wykres 28). Nieco ponad połowa respondentów deklaruje, że ma wśród Polaków wielu przyjaciół (50,9%) („tak”, „raczej tak”), 25,2% odpowiada, że „raczej nie”, czyli z możliwą komunikacją i dobrymi relacjami z rówieśnikami, może nie być bliskich, przyjacielskich relacji, natomiast 19,3% respondentów wskazuje, że nie mają bliskich przyjaciół wśród Polaków (wykres 29).

Wykres 28. Jaki jest Twój poziom znajomości języka polskiego? (%)

Wykres 29. Czy masz wielu bliskich przyjaciół wśród Polaków? (%)

Zakończenie

- Badanie zostało przeprowadzone wśród ukraińskiej młodzieży w Krakowie. Większość respondentów, którzy wzięli udział w badaniu, to dziewczęta (59,3%), choć znaczący udział stanowili chłopcy (40,7%).
- Z charakterystyki wiekowej badanych wynika, że większość ukraińskiej młodzieży w Krakowie, w szczególności 89,4% respondentów, to osoby w wieku od 8 do 18 lat, na drugim miejscu znalazły się osoby w wieku 11, 16 i 15 lat (10,4%, 10,4%, 9,6%), a następnie osoby w wieku 12, 14 i 17 lat (8,9%, 8,9%, 8,1%).
- Wśród rodziców ukraińskiej młodzieży w Krakowie 55,9% matek i 45,1% ojców posiada wykształcenie wyższe (magister, licencjat). Pewien odsetek respondentów stwierdził, że ich rodzice, w tym matki (6%) i rodzice (4%) mają wykształcenie wyższe, co najmniej stopień naukowy.
- Sytuacja materialna większości ukraińskich rodzin z dziećmi mieszkających w Krakowie „przeciętna” (45,9%) i „dobra” (38,5%) (łącznie 84,4%). 6,7% respondentów stwierdziło, że poziom sytuacji materialnej rodziny jest „bardzo dobry” oraz 8,9% respondentów wskazało poziom „poniżej przeciętnego” i „bardzo zły” (odpowiednio 6,7% i 2,2%).

- Wyniki badania dotyczącego samopoczucia ukraińskiej młodzieży w Krakowie pokazują, że $\frac{3}{4}$ respondentów (70,6%) czuje się „bardzo dobrze” (29,4%) i „dobrze” (41,2%), stosunkowo niewielki odsetek młodzieży (6,6%) ocenił swój poziom samopoczucia jako „zły” (5,1%) i „bardzo zły” (1,5%).
- 80,3% ukraińskiej młodzieży w Krakowie zadeklarowały, że „zdecydowanie zadowolony” (29,9%) i „raczej zadowolony” (50,4%) ze swojego życia, natomiast 7,3% respondentów stwierdzili, że „raczej niezadowolony” i „zdecydowanie niezadowolony” z życia (odpowiednio 6,6% i 0,7%). Jednocześnie, poziom zadowolenia z życia jest nieco wyższy, niż poziom samopoczucia, tj. pewien odsetek młodych ludzi, nawet o złym stanie samopoczucia pozostają być zadowolony z życia (9,7%).
- Większość młodych Ukraińców (74,6%) mieszkających w Krakowie deklarują poziom „bardzo zadowolony” i „zadowolony” z różnych sfer życia. Pierwsze pięć miejsc zajmują następujące obszary: „lokalny transport publiczny” (90,5%), „miejsce, w której mieszkam” (88,4%), „sytuacja bezpieczeństwa w mieście” (86,8%), „warunki mieszkaniowe” (80,3%), „tereny rekreacyjne w mieście” (78,9%). Wśród odpowiedzi „bardzo zadowolony” i „zadowolony” najniższe wskaźniki dotyczą «systemu ochrony zdrowia» (44,5%).
- Ukraińska młodzież w Krakowie, która uczy się w polskich placówkach edukacyjnych, w szczególności w krakowskich szkołach, czuje się dość komfortowo, dobrze przystosowana do nowych warunków procesu edukacyjnego w innym kraju, zdecydowana większość lubi swoją placówkę edukacyjną, szkołę, w której uczą się (87,6%), odczuwają pozytywne i dobre nastawienie nauczycieli (89,1%), ogólnie większość respondentów pozytywnie oceniają swoje doświadczenia szkolne (84,0%).
- Uczniowie w przypadku konfliktów zawsze mogą zwrócić się o pomoc, wsparcie w rozwiązaniu tych konfliktów do nauczycieli, psychologów lub wychowawców klas (84,0%), z rówieśnikami, przyjaciółmi są dobre, przyjacielskie relacje (83,3%), nie czują się przez nich wyśmiewani (82,5%), lubią proces uczenia się, wyjaśnianie złożonego materiału (83,2%).
- Wśród różnych sposobów spędzania czasu wolnego młodych Ukraińców mieszkających w Krakowie najczęściej stosuje takie praktyki: „słuchanie muzyki” (70,4%), „przeglądanie stron internetowych” (51,1%), „spotkanie się z rodziną, przyjaciółmi” (47,4%), „granie na komputerze” (40,7%), „uprawianie sportu (granie w piłkę nożną, jeżdżenie na rowerze)” (40,0%).

- Dla większości ukraińskiej młodzieży w Krakowie ważne są wartości kulturowe i religijne, młodzi Ukraińcy w Krakowie interesują się historią i tradycjami Polski (80,7%), mają dobre możliwości praktykowania swoich tradycji i kultury narodowej (73,3%), oraz wyznawania swojej wiary i religii (74,0%).
- Głównymi powodami przeprowadzki do Krakowa według wyników badania są: poszukiwanie pracy i duże szanse na znalezienie dobrze płatnej pracy (42,6%), możliwość dla dzieci zdobycia dobrego wykształcenia i studiowania na prestiżowych uczelniach (39,0%), życie w atrakcyjnym turystycznym mieście z wielowiekową historią i kulturą (38,2%).
- Większość ukraińskich rodzin z dziećmi mieszkających w Krakowie posiada zezwolenie na pobyt czasowy (65,7%), piąta część badanych posiada zezwolenie na pobyt stały w Polsce (20,1%), ¼ młodych Ukraińców mieszkających w Krakowie posiadają Kartę Polaka (24,8%).
- Ukraińska młodzież w Krakowie jest zainteresowana wydarzeniami odbywającymi się w Krakowie i krakowskiej społeczności ukraińskiej (69,6%), podczas gdy jedna trzecia respondentów stwierdziła, że nie jest nimi zainteresowana (30,4%). Większość młodych ludzi zainteresowanych wydarzeniami w Krakowie i krakowskiej społeczności ukraińskiej szuka potrzebnych informacji (54,1%) w różnych źródłach, przede wszystkim w Internecie (75,5%) i „na portalach społecznościowych (Facebook, Twitter itp.)” (50,0%).
- Na pytanie „Czy znasz poniższe programy miejskie?” (Program „Otwarty Kraków”, „Punkt Informacyjny dla Cudzoziemców”, „Rada ds. Równego Traktowania”, „Budżet Obywatelski” i Program „Młody Kraków 2.0”) większość respondentów stwierdziła, że „nie wiem” i „nie korzystam” (76,6%). Młodzi Ukraińcy w Krakowie najlepiej poinformowany o funkcjonowaniu miejskich programów: „Punkt Informacyjny dla Cudzoziemców” (42,2%), „Budżet Publiczny” (24,4%), „Młody Kraków 2,0” (20,7%), „Program Otwarty Kraków”(14,0%), „Rada ds. Równego Traktowania” (13,2%).
- Ukraińska młodzież w Krakowie uważa Kraków za dobre miasto do życia i stworzenia rodziny (85,9%). Większość badanych zamierza pozostać w Krakowie i tu pracować po studiach (57,0%). Ponad jedna trzecia respondentów jest niezdecydowana (37%), co jest zrozumiałe biorąc pod uwagę brak realistycznej oceny ich planów na przyszłość, wykształcenia, małżeństwa itp., 5,9% ukraińskiej młodzieży nie planuje pozostawać w Krakowie.

- Wyniki badania pokazują, że 64% młodych Ukraińców mieszkających w Krakowie mówi po polsku na poziomie „bardzo dobrym” i „dobrym”, 33% mówi na poziomie „średnim”, bardzo mały odsetek, 2,2% respondentów mówią po polsku na poziomie „niskim” i „bardzo niskim”.

Зміст

1. Методологія дослідження	35
2. Характеристика досліджуваної групи респондентів.....	35
3. Оцінка самопочуття, різних сфер життя та рівень задоволеності життям.....	40
4. Ставлення до школи, навчальний процес, стосунки з однолітками.....	44
5. Основні практики проведення вільного часу.....	47
6. Ставлення до культурних та релігійних цінностей.....	50
7. Причини переїзду до Кракова та правові підстави перебування.....	53
8. Поінформованість про події у Кракові та функціонування української громади.....	55
9. Плани щодо дальшого перебування в Кракові.....	58
10. Висновки.....	61

1. Методологія дослідження

Дослідження проводилося за допомогою онлайн-опитування (CAWI). Опитування полягає в тому, щоб задати вибраній групі респондентів питання, які зазвичай є закритими і підлягають в подальшому кількісному аналізу даних. В опитуванні була використана онлайн-анкета. Онлайн-опитування, зокрема в умовах пандемії COVID-19 є ефективним методом збирання даних від респондентів, що забезпечує їх анонімність. Варто зазначити, що дослідження проводилося серед української молоді в Кракові в травні 2021 року на вибірці 137 респондентів. Вибірка мала цільовий характер, була сформована з огляду на доступність респондентів, зокрема цільовою групою респондентів були молоді люди – українці, які проживають у Кракові.

Дослідження стосувалося питань самопочуття та рівня задоволеності життям молодих людей, окремий блок питань стосувався школи, практик проведення вільного часу, ставлення до культурних та релігійних цінностей. У дослідженні були також питання, які безпосередньо стосувалися міста Кракова, зокрема питання стосовно причин переїзду саме до Кракова, поінформованості про події у Кракові та функціонування української громади, а також планів щодо дальшого перебування у Кракові.

2. Характеристика досліджуваної групи респондентів

Дослідження проводилося серед української молоді міста Кракова. У цьому контексті варто навести дані стосовно частки дітей та молоді, які проживають у Кракові від загальної чисельності населення Кракова. Відповідно до статистичних даних Головного управління статистики чисельність населення Кракова за даними на 2021 рік становить 779 966 осіб, у тому числі дітей та молоді віком до 18 років в Кракові проживає 142 804 особи, що становить 18,3% від загальної чисельності населення Кракова⁴.

Результати дослідження показують, що більшість респондентів, які взяли участь в опитуванні дівчата (59,3%), хоча досить значну частку серед респондентів становили хлопці (40,7%) (рис.1). Така тенденція загалом властива для більшості онлайн-опитувань. Вікова характеристика респондентів показує, що більшість опитуваних, зокрема 89,4% респондентів, це

⁴ Stan i ludności. Dane dla roku 2021, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/pomoc/stanzasilenia?active=1>, dostęp: 20.04.2022.

особи віком від 8 до 18 років, найбільша частка це особи віком 13 років (14,8%), на другій позиції особи віком 11 років, 16 років та 15 років (10,4%, 10,4%, 9,6%), далі особи віком 12 років, 14 років та 17 років (8,9%, 8,9%, 8,1%) (рис. 2).

Рис. 1. Стать респондентів (%)

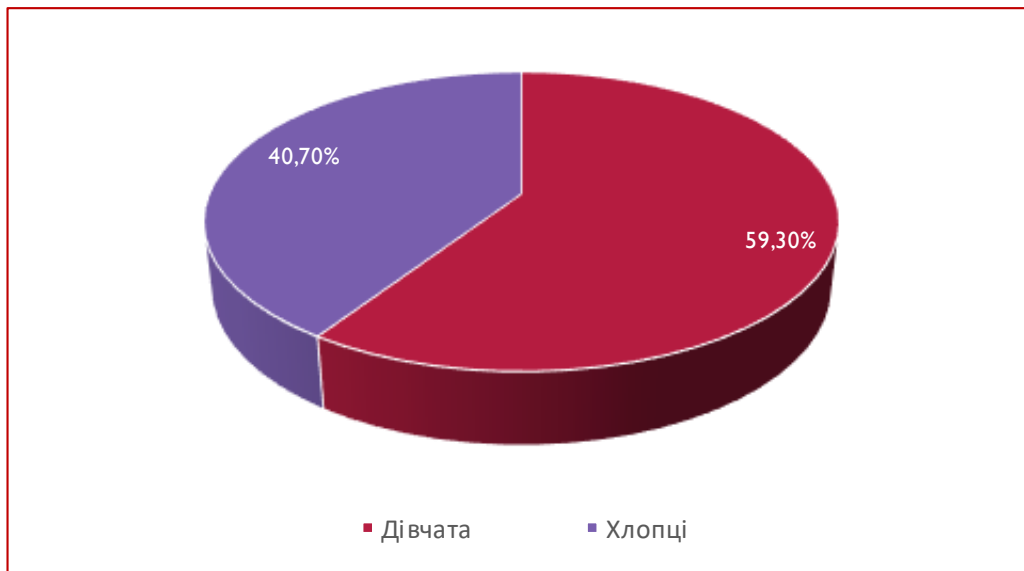
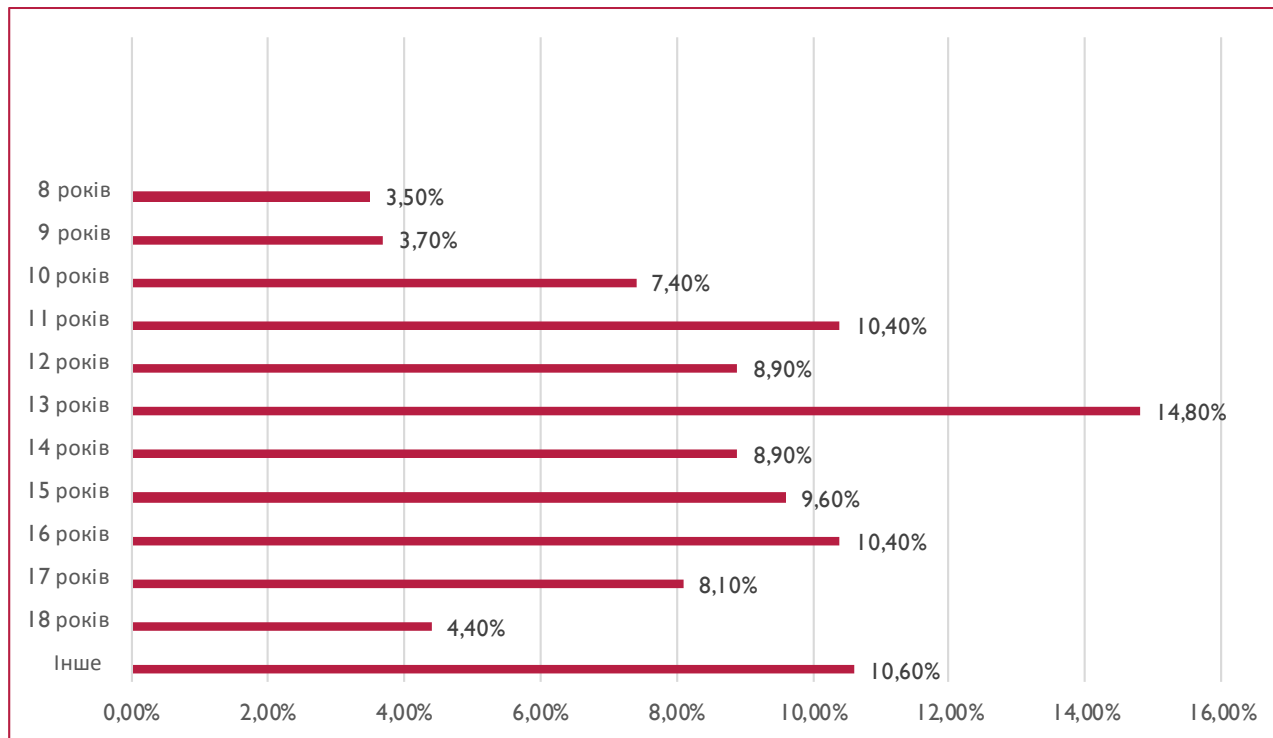

Рис. 2. Вік респондентів (%)

Стосовно рівня освіти респондентів, зокрема відповідно до типу навчального закладу більшість української молоді в Кракові з числа опитуваних навчається у середніх загальноосвітніх навчальних закладах (63,0%), третина респондентів навчається у ліцеях (17,0%) та технікумах (18,5%), решта респондентів, це молодь, яка навчається у базових професійно-технічних училищах (1,5%) (рис. 3).

Рис. 3. В яку школу Ви ходите? (%)

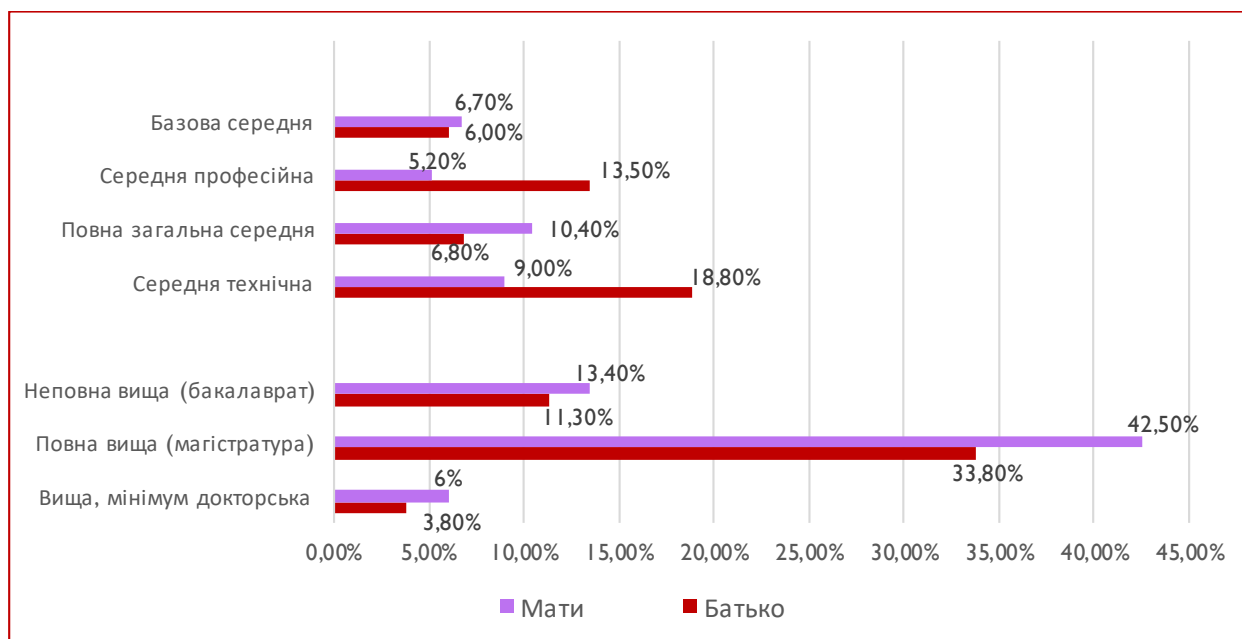

Наступною важливою характеристикою досліджуваної групи респондентів є освіта батьків, яка безумовно пов'язана, з питаннями освіти та виховання дітей, формуванням моральних і культурних цінностей в дітей, з іншої сторони освіта батьків певним чином стосується також матеріального становища сім'ї і відповідно рівня матеріального забезпечення дітей. У цьому контексті, насамперед доцільно вести мову про дві важливі функції сім'ї, а саме функцію виховання і соціалізації дітей в сім'ї та економічну функцію.

Результати дослідження стосовно освіти батьків показують, що більше третини батьків, в тим більша частка матерів (42,5%) і менша частка батьків (33,8%) мають повну вищу освіту (магістратура). На другій позиції серед матерів домінуючою є неповна вища освіта (бакалаврат) (13,4%), третя позиція – повна загальна середня освіта (10,4%) та середня технічна освіта (9,0%). Серед батьків на другій позиції переважає середня технічна освіта (18,8%), третя позиція – середня професійна освіта (13,5%) та неповна вища (бакалаврат) (11,3%) (рис. 4.).

Таким чином, як показують результати дослідження близько половини батьків української молоді, яка проживає у Кракові мають вищу освіту (магістратура, бакалаврат), в тим більшу частку за цим параметром складають матері (55,9%) та дещо меншу частку спостерігаємо серед батьків (45,1%). Разом з тим, досить цікавими є результати дослідження, які показують, що певний відсоток респондентів зазначили, що їх батьки, зокрема матері (6%) та батьки (4%) мають вищу освіту, мінімум науковий ступінь.

Рис. 4. Яку освіту мають Ваші батьки (мама/ опікунка, батько/опікун)? (%)

Досить важливим показником функціонування сім'ї, зокрема сімей з дітьми є матеріальне та фінансове забезпечення сім'ї. Тому наступне питання стосувалося власне оцінки рівня матеріального становища сім'ї. Близько половини респондентів оцінили рівень матеріального становища своєї сім'ї як середній, зокрема 45,9% респондентів вважають, що «ми живемо в середньому, грошей у нас вистачає щодня, але доводиться економити на суттєвих покупках». На другій позиції досить значна група респондентів, які визначають рівень матеріального становища сім'ї, як добрий, зокрема 38,5% респондентів зазначають, що «ми живемо добре, нам багато на що вистачає, не заощаджуючи багато». Водночас стосовно українських сімей з дітьми у Кракові, які «живуть дуже погано, грошей навіть недостатньо для наших основних потреб» та сімей, які

«живуть скромно, щодня потрібно бути дуже економними», то частка таких сімей є досить незначна (2,2%, та 6,7% відповідно) (рис. 5).

Відтак, результати дослідження показують, що рівень матеріального становища українських сімей з дітьми, які проживають у Кракові є середній (45,9%), добрий (38,5%) та дуже добрий (6,7%) (загалом 91,1%). Беручи до уваги той факт, що більшість сімей з дітьми орендують житло, що значно збільшує витрати сім'ї, а також враховуючи рівень освіти батьків, насамперед батьків-чоловіків (54,9% батьків, не мають вищої освіти), а також тих батьків, що мають вищу освіту та не мають підтвердженого диплому (нострифікація диплому) і працюють не по спеціальності, можемо припустити, що більшість з них працює у високооплачуваних сферах без вимог наявності вищої освіти, насамперед у сфері будівництва та логістики.

Окрім того, зважаючи на розширення ринку ІТ, сфери цифрових послуг, активний розвиток представництв міжнародних корпорацій з цього сектору у Кракові, а також результати дослідження стосовно певної частки українських сімей з дітьми, які проживають у Кракові та оцінюють рівень матеріального становища своєї сім'ї як «дуже добрий порівняно з іншими, ми можемо дозволити собі розкіш» (6,7%), можна припустити також, що батьки цієї категорії респондентів працюють у сфері ІТ, цифрових послуг, кібербезпеки тощо.

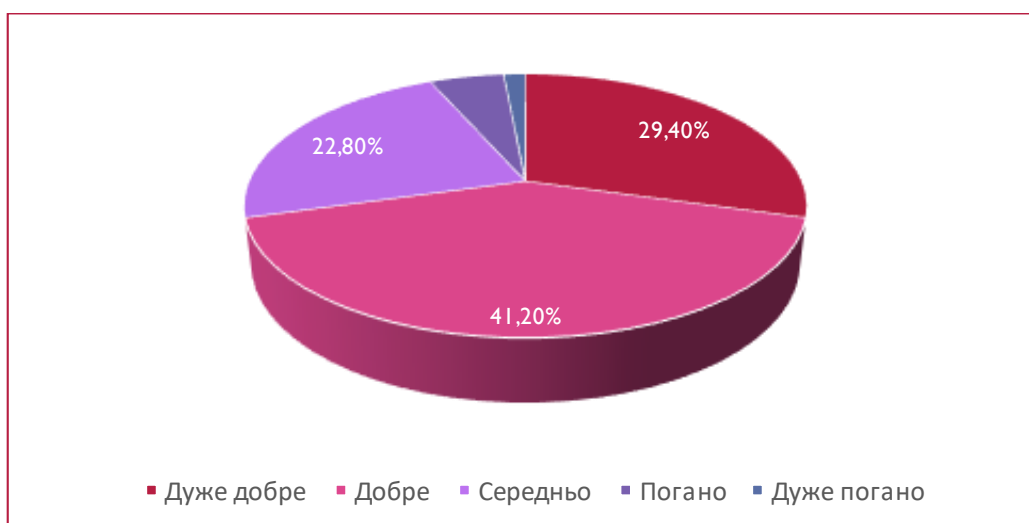
Рис. 5. Як Ви вважаєте, яке з наведених тверджень найкраще описує рівень матеріального становища Вашої сім'ї? (%)

3. Оцінка самопочуття, різних сфер життя та рівень задоволеності життям

Проблематика оцінки самопочуття є одним з найважливіших в часі пандемії COVID-19. Результати проведеного дослідження стосовно самопочуття української молоді в Кракові показують, що $\frac{3}{4}$ респондентів (70,6%) почуваються «дуже добре» (29,4%) та «добре» (41,2%). Кожен п'ятий респондент зазначив, що почувається «середньо» (22,8%), порівняно незначна частка респондентів (6,6%) оцінили стан свого самопочуття «погано» (5,1%) і «дуже погано» (1,5%) (рис. 6).

Рис. 6. Як би Ви могли оцінити своє самопочуття сьогодні? (%)

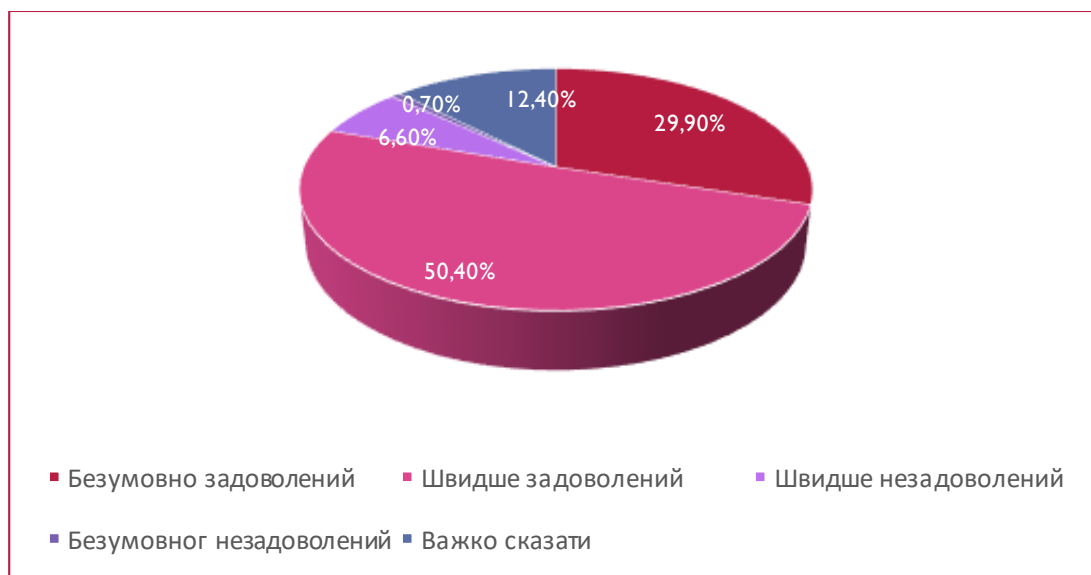
Рівень самопочуття безпосередньо пов'язаний із задоволенням життям, що підтверджують результати дослідження з цього приводу. Так, на поставлене питання «Чи задоволені Ви своїм життям на сьогоднішній день?» 80,3% респондентів зазначили, що вони «безумовно задоволені» (29,9%) та «швидше задоволені» (50,4%). Лише незначна частка респондентів (7,3%) відповіли, що вони «швидше незадоволені» та «безумовно незадоволені» життям (6,6% та 0,7% відповідно) (рис. 7).

Отримані результати дослідження показують, що в української молоді в Кракові є досить добрий рівень стресостійкості, адаптації до зовнішніх негативних ситуацій та подій, вміння справлятися з негативними емоціями. Доцільно також зазначити, що за даними дослідження

рівень задоволеністю життям є дещо вищим від рівня самопочуття, тобто певна частина молодих людей навіть маючи погане самопочуття залишається задоволеною життям (9,7%).

Разом з тим, можна припустити, що певні негативні детермінуючі чинники, пов'язані з пандемією COVID-19, можуть мати значно слабший вплив на психоемоційний стан особистості, в порівнянні з тими психотравматичними чинниками, які раніше вже викликали страх, тривогу, депресію, переживання, злість, розпач. Насамперед, чинники, пов'язані з гібридною війною в Україні 2014-2021 роки, з проведенням антитерористичної операції на Сході України (АТО), особливо, якщо ці молоді українці приїхали до Кракова з Донецької і Луганської областей після 2014 року.

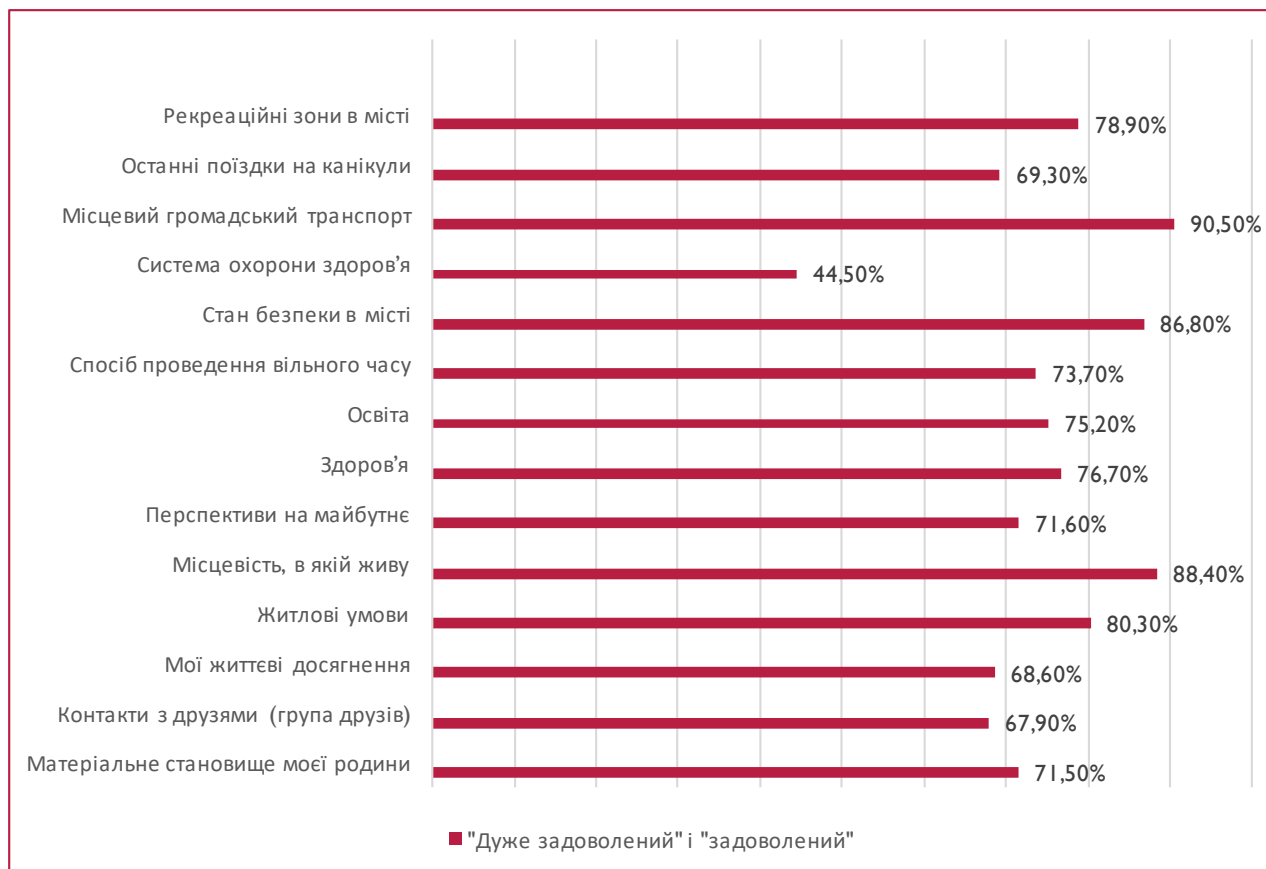
Рис. 7. Чи Ви задоволені своїм життям на сьогоднішній день? (%)

Наступним в дослідженні було питання «Оцініть різні сфери життя, перелічені в таблиці. Чи задоволені Ви ними?». Результати дослідження показали, що більшість молодих українців (74,6%), які проживають у Кракові «дуже задоволені» та «задоволені» різними сферами життя (табл. 1). Як показує проведений аналіз стосовно рівня задоволення у різних сферах життя в Кракові, то перші п'ять позицій займають такі сфери: «місцевий громадський транспорт» (90,5%), «місцевість, в якій живу» (88,4%), «стан безпеки в місті» (86,8%), «житлові умови» (80,3%),

«рекреаційні зони в місті» (78,9%). Серед відповідей «дуже задоволений» та «задоволений» найнижчі показники стосуються сфери «система охорони здоров'я» (44,5%) (рис. 8).

Рис. 8. Оцініть різні сфери життя, перелічені в таблиці. Чи задоволені Ви ними? (відповіді «Дуже задоволений» та «задоволений», %)

Доцільно також звернути увагу на ті сфери, якими українська молодь Кракова найбільше незадоволена. Результати дослідження показують, що серед відповідей «незадоволений» та «дуже незадоволений» відповіді респондентів розподілилася наступним чином. Перші п'ять позицій займають такі сфери: «контакти з друзями (група друзів)» (13,9%), «система охорони здоров'я» (11,6%), «спосіб проведення вільного часу» (8,8%), «здоров'я» (8,0%), «матеріальне становище моєї родини» (7,3%) та «мої життєві досягнення» (7,3%). Водночас найнижчий рівень незадоволення спостерігається у сферах: «місцевість, в якій живу» (1,5%), «стан безпеки в місті» (2,2%), «місцевий громадський транспорт» (2,2%), «рекреаційні зони в місті» (2,2%) та «перспективи на майбутнє» (3,0%) (табл. 1).

Таблиця 1. Оцініть різні сфери життя, перелічені в таблиці. Чи задоволені Ви ними?

№ п/п	Чи задоволені Ви цією сферою життя?	Дуже задоволений	Задоволений	Важко сказати	Незадоволений	Дуже незадоволений
1.	Матеріальне становище моєї родини	28 (20,4%)	70 (51,1%)	24 (17,5%)	7 (5,1%)	3 (2,2%)
2.	Контакти з друзями (група друзів)	29 (21,2%)	64 (46,7%)	23 (16,8%)	13 (9,5%)	6 (4,4%)
3.	Мої життєві досягнення	20 (14,6%)	74 (54,0%)	30 (21,9%)	9 (6,6%)	1 (0,7%)
4.	Житлові умови	42 (30,7%)	68 (49,6%)	18 (13,1)	5 (3,6%)	2 (1,5%)
5.	Місцевість, в якій я живу	59 (43,1)	62 (45,3%)	12 (8,8%)	1 (0,7%)	1 (0,7%)
6.	Перспективи на майбутнє	39 (28,5%)	59 (43,1%)	33 (24,1%)	2 (1,5%)	2 (1,5%)
7.	Здоров'я	39 (28,5%)	66(48,2%)	19 (13,9)	7 (5,1%)	4 (2,9%)
8.	Освіта	33 (24,1%)	70 (51,1%)	26 (19,0%)	2 (1,5%)	4 (2,9%)
9.	Спосіб проведення вільного часу	38 (27,7%)	63 (46,0%)	22 (16,1%)	10 (7,3%)	2 (1,5%)
10.	Стан безпеки в місці	41 (29,9%)	78 (56,9%)	13 (9,5%)	2 (1,5%)	1 (0,7%)
11.	Система охорони здоров'я	22 (3,6%)	56 (40,9%)	41 (30,0%)	11 (8,0%)	5 (3,6%)
12.	Місцевий громадський транспорт	55 (40,1%)	69 (50,4%)	8 (5,8%)	2 (1,5%)	1 (0,7%)
13.	Останні поїздки на канікули	44 (32,1%)	51 (37,2%)	32 (23,4%)	4 (2,9%)	4 (2,9%)
14.	Рекреаційні зони в місті	39 (28,5%)	69 (50,4%)	23 (16,8%)	1 (0,7%)	2 (1,5%)

4. Ставлення до школи, навчальний процес, стосунки з однолітками

Результати дослідження в частині оцінки школи, навчального процесу, особливостей спілкування з друзями, однолітками, загалом шкільного досвіду навчання в польських освітніх закладах показують, що більшості українських молодих людей, які проживають в Кракові подобається їх освітній заклад, школа, де вони навчаються (87,6%), вони відчують до себе позитивне і добре ставлення вчителів (89,1%), у разі виникнення конфліктів вони завжди можуть звернутися за допомогою, підтримкою щодо вирішення цих конфліктів до вчителів, психолога чи класного керівника (84,0%), спостерігаються добрі приятні стосунки з однолітками, друзями (83,3%), вони не відчують з їх сторони глузування (82,5%), подобається навчальний процес, пояснення складного матеріалу (83,2%), загалом більшість респондентів позитивно оцінюють свій шкільний досвід (84,0%) (табл. 2)⁵.

Таблиця 2. Оцініть різні аспекти навчання в в освітніх закладах

№ п/п	Чи погоджуєтесь Ви з твердженнями?	Однозначно погоджуюсь	Скоріше погоджуюсь	Скоріше не погоджуюсь	Однозначно не погоджуюсь	Важко сказати
1.	Мені подобається моя школа	56 (40,9%)	64 (46,7%)	10 (7,3%)	2 (1,5%)	3 (2,2%)
2.	Вчителі доброзичливо ставляться	76 (55,5%)	46 (33,6%)	4 (2,9%)	2 (1,5%)	7 (5,1%)
3.	Вчителі добре вчать, пояснюють складний матеріал	58 (42,3%)	56 (40,9%)	6 (4,4%)	3 (2,2%)	12 (8,8%)
4.	У школі стосунки з однолітками хороші	52 (38,0%)	62 (45,3%)	11 (8,0%)	2 (1,5%)	8 (5,8%)
5.	У школі ніхто з моїх однолітків не глузує з мене	66 (48,2%)	47 (34,3%)	14 (10,2%)	5 (3,6%)	3 (2,2%)
6.	У разі конфліктів і іншими учнями можна звернутися	69 (50,4%)	46 (33,6%)	8 (5,8%)	3 (2,2%)	9 (6,6%)

⁵ Вказані результати стосуються отриманих відповідей «однозначно погоджуюсь» та «скоріше погоджуюсь» (табл. 2).

	до психолога, педагога чи класного керівника					
7.	Мій шкільний досвід позитивний	59 (43,1%)	56 (40,9%)	9 (6,6%)	4 (2,9%)	7 (5,1%)

Серед респондентів спостерігається дуже добре ставлення до школи, зокрема на запитання «Чи погоджуєтеся Ви з твердженнями?» «мені подобається моя школа» 40,9% респондентів відповіли «однозначно погоджуюсь», 46,7% – «скоріше погоджуюсь» та лише незначна частка респондентів відповіли «скоріше не погоджуюсь» (7,3%) та «однозначно не погоджуюсь» (1,5%). Свій шкільний досвід більшість української молоді в Кракові оцінює як позитивний (84,0%), лише 9,5% респондентів не погоджується з твердженням, що «мій шкільний досвід позитивний» (рис. 9).

Рис. 9. Ставлення до школи (%)

(Чи погоджуєтеся Ви з твердженнями: «Мені подобається моя школа», «Мій шкільний досвід позитивний»)(%)

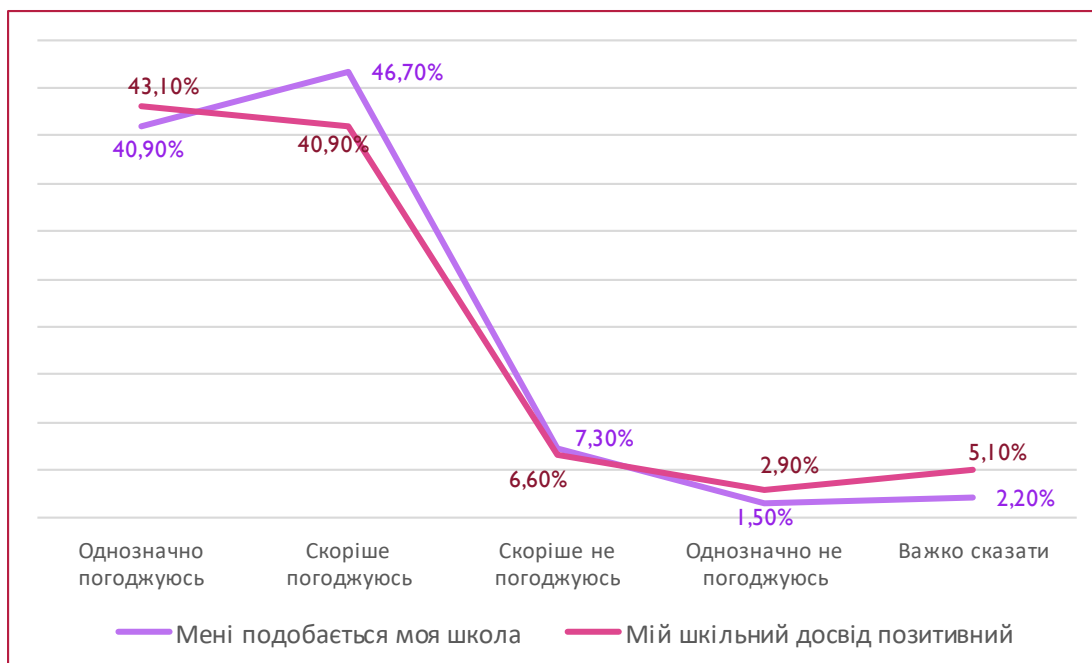

Рис. 10. Навчальний процес, рівень викладання (%)

(Чи погоджуєтеся Ви з твердженнями: «Вчителі добре вчать, пояснюють складний матеріал», «Вчителі доброзичливо ставляться», «У разі конфліктів з іншими учнями можна звернутися до психолога, педагога чи класного керівника») (%)

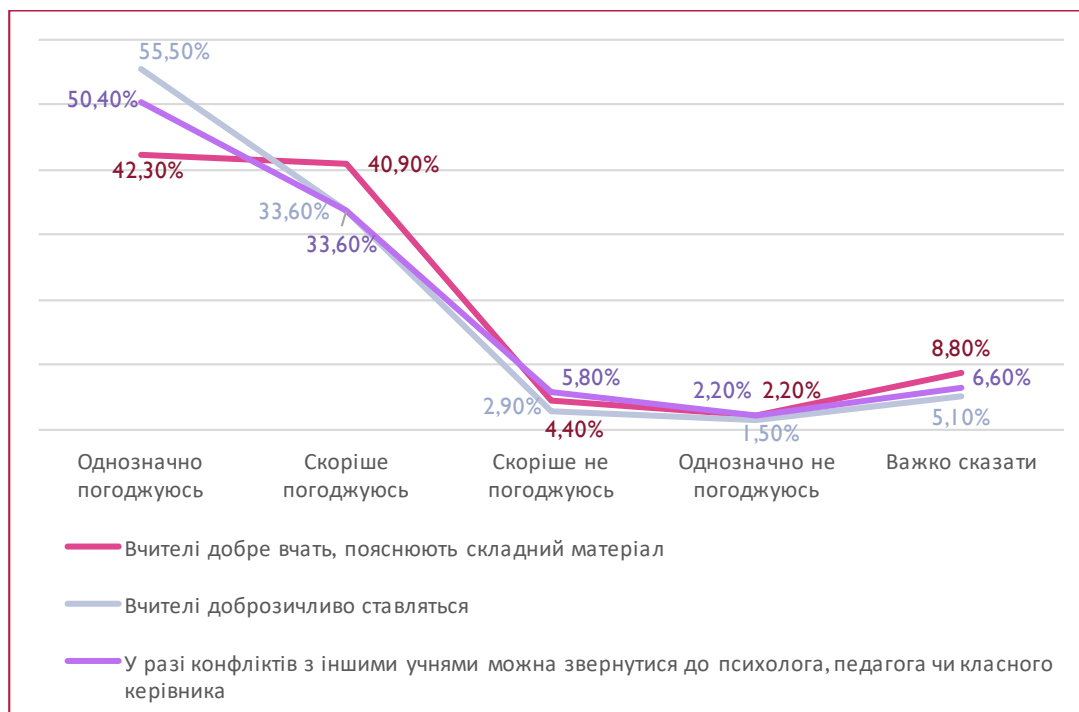
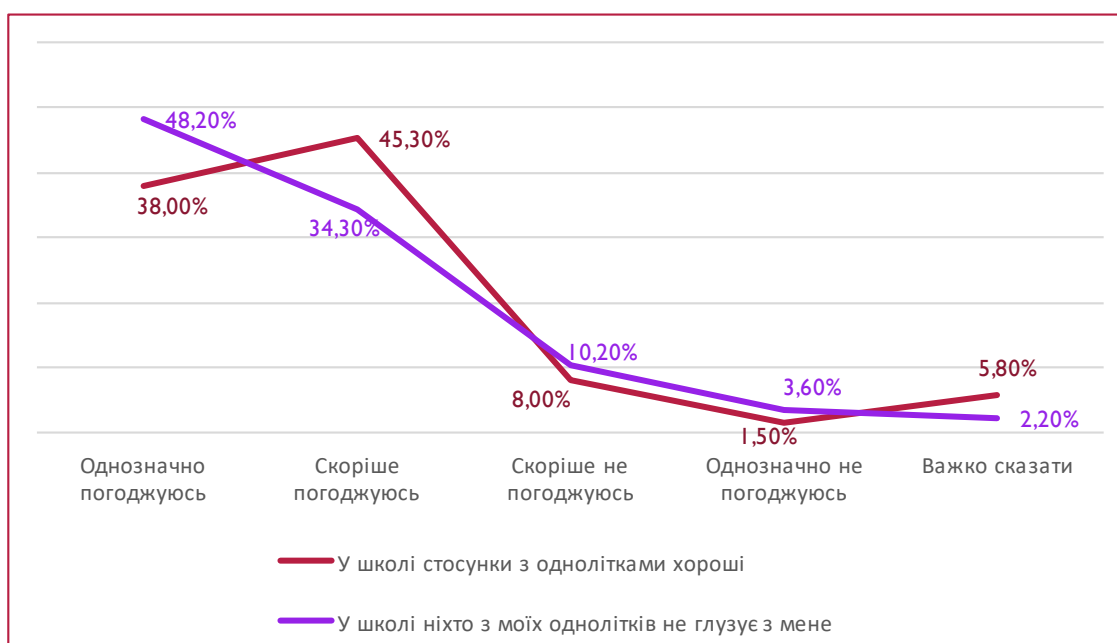

Рис. 11. Стосунки з однолітками та друзями (%)

(Чи погоджуєтеся Ви з твердженнями: «У школі стосунки з однолітками хороші», «У школі ніхто з моїх однолітків не глузує з мене») (%)

Загалом, можемо зробити висновок, що українська молодь в Кракові, яка навчається в польських освітніх закладах, зокрема в школах Кракова почувається досить комфортно, добре адаптувалася до нових умов навчального процесу в іншій країні, спостерігається високий рівень довіри до освітніх інституцій Кракова.

5. Основні практики проведення вільного часу

Аналізуючи практики проведення вільного часу молоді варто зазначити, що для цієї соціально-демографічної групи характерними є два домінуючі типи повсякденних практик, які є обов'язковими та важливими компонентами соціалізації особистості на цьому етапі її формування: навчання та дозвілля. Успіх у навчанні є передумовою майбутнього просування у соціально-структурній площині статусних ієрархій та кар'єрних диспозицій, тоді як успіх практик вільного часу та дозвілля є індикатором успішності конкретного етапу соціалізації молоді. Саме на цьому етапі дорослішання закладається фундамент навичок комунікації та партнерства, а результативне засвоєння умінь та практичних навичок спілкування шляхом практик дозвілля та вільного часу дозволяє підлітку інтегруватися до тієї чи іншої сфери соціального простору і ретранслювати набутий досвід у подальшому житті вже через практики в інших сферах суспільного життя.

Відповідно наступне питання стосувалося саме цієї сфери, зокрема респондентам було запропоновано вибрати властиві способи проведення вільного часу (табл. 3). Результати проведеного дослідження показують, що серед різних способів проведення вільного часу українська молодь в Кракові найчастіше стосує такі практики: «слухаю музику» (70,4%), «переглядаю веб-сайти» (51,1%), «зустрічаюся з родиною, друзями» (47,4%), «граю на комп'ютері» (40,7%), «займаюся спортом (граю у футбол, їжджу на велосипеді)» (40,0%) (рис. 12).

Серед практик проведення вільного часу, які молодь стосує «час від часу» переважають такі практики: ходжу в кафе, ресторани (70,4%), читаю книги (60,0%), ходжу в кіно (52,6%), дивлюся телевізор, дивлюся фільми (49,6%), сиджу вдома і нічого не роблю (43,0%) (рис. 13). Окремо доцільно виокремити практики проведення вільного часу, які українська молодь в Кракові стосує найрідше, або ж як зазначено в дослідженні «не стосує ніколи». Серед таких способів проведення вільного часу респонденти виокремили такі практики: беру участь у

зустрічах, нарадах, засіданнях українських асоціацій чи організацій (86,7%), сідаємо з друзями і п'ємо вино та пиво (82,2%), читаю комікси та читаю пресу (60,7%), ходжу до громадського центру, бібліотеки (60,0%), ходжу на дискотеки, ігри, гуляння, концерти (54,1%), ходжу на спортивні заходи, футбольні матчі (54,1%) (рис. 14.).

Таблиця 3. Як часто Ви проводите вільний час наступним способом?

№ п/п	Як часто Ви проводите час наступним способом?	Часто	Час від часу	Ніколи
1.	Ходжу в кафе, ресторани	14 (10,4%)	95 (70,4%)	26 (19,3%)
2.	Сиджу вдома і нічого не роблю	51 (37,8%)	58 (43,0%)	26 (19,3%)
3.	Ходжу на спортивні заходи, футбольні матчі	17 (12,6%)	45 (33,3%)	73 (54,1%)
4.	Дивлюся телевізор, фільми	49 (36,3%)	67 (49,6%)	19 (14,1%)
5.	Читаю книги	30 (22,2%)	81 (60,0%)	24 (17,8%)
6.	Ходжу до громадського центру, бібліотеки	14 (10,4%)	40 (29,6%)	81 (60,0%)
7.	Читаю комікси та читаю пресу	16 (11,9%)	36 (26,7%)	82 (60,7%)
8.	Слухаю музику	95 (70,4%)	36 (26,7%)	3 (2,2%)
9.	Ходжу на дискотеки, ігри, гуляння, концерти	22 (16,3%)	40 (29,6%)	73 (54,1%)
10.	Ходжу на позакласні заходи та репетиторство	32 (23,7%)	45(33,3%)	56 (41,5%)
11.	Ходжу в кіно	10 (7,4%)	71 (52,6%)	53 (39,3%)
12.	Займаюся спортом (граю у футбол, їжджу на велосипеді)	54 (40,0%)	38 (28,1%)	43 (31,9%)
13.	Зустрічаюся з родиною, друзями	64 (47,4%)	63 (4,7%)	8 (5,9%)
14.	Переглядаю веб-сайти	69 (51,1%)	51 (37,8%)	15 (11,1%)
15.	Граю на комп'ютері	55 (40,7%)	48 (35,6%)	32 (23,7%)
16.	Беру участь у зустрічах, нарадах, засіданнях українських асоціацій чи організацій	6 (4,4%)	12 (8,9%)	117 (86,7%)

17.	Сідаємо з друзями і п'ємо вино та пиво	11 (8,1%)	13 (9,6%)	111 (82,2%)
18.	Гуляю околицями	19 (14,1%)	46 (34,1%)	70 (51,9%)

Рис. 12. Основні практики проведення вільного часу, які молодь стосує «часто» (%)

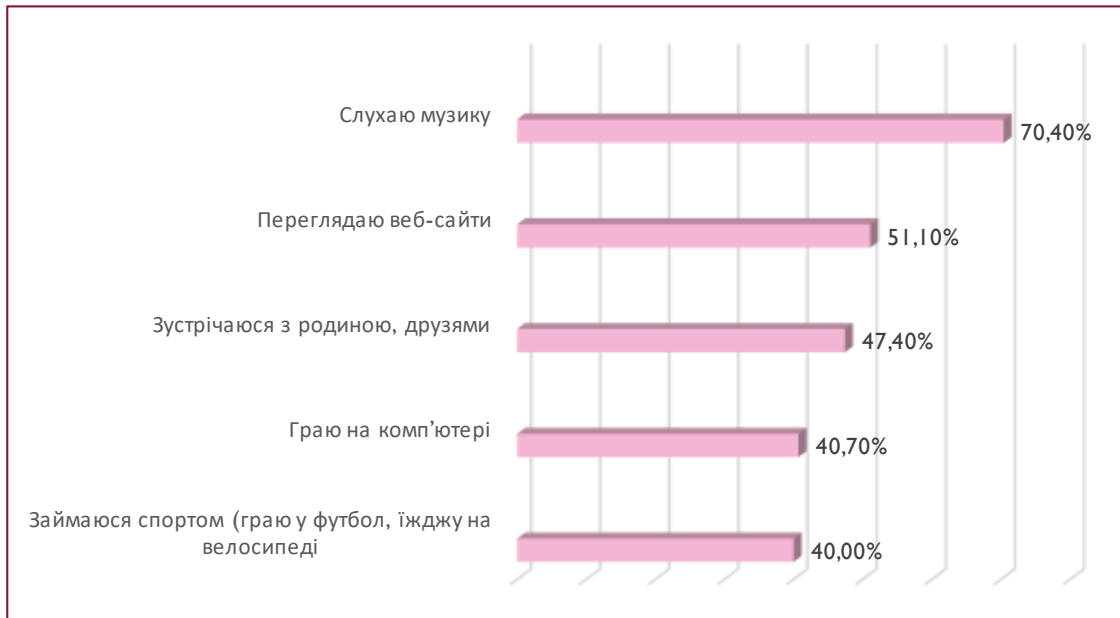

Рис. 13. Основні практики проведення вільного часу, які молодь стосує «час від часу» (%)

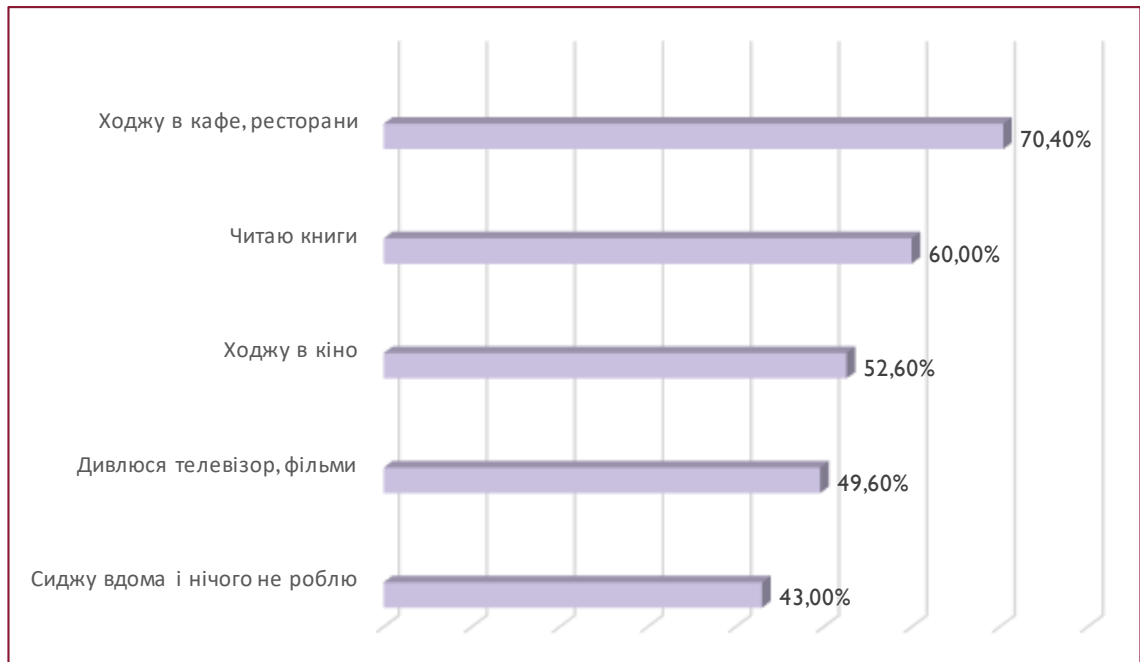
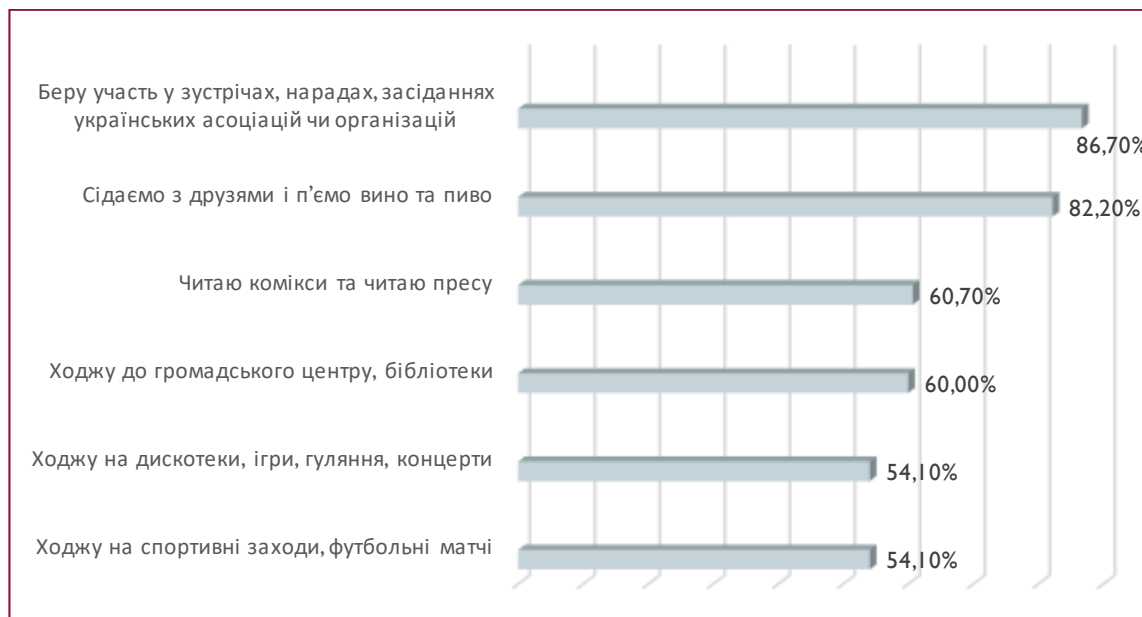

Рис. 14. Основні практики проведення вільного часу, які молодь не стосує «ніколи» (%)

6. Ставлення до культурних та релігійних цінностей

Більшість української молоді в Кракові цікавиться історією та традиціями Польщі (80,7%), на питання «Чи Вас цікавить історія та традиції Польщі?» 40,7% респондентів відповіли «так», 40,0% – «скоріше так» (рис. 15). Отримані результати вказують на добре сімейне виховання, відповідний рівень функціонування освітніх інституцій в Кракові, формування в дітей культурних традицій, цінностей, освітні, культурні пріоритети у питаннях освіти та виховання дітей. З іншої сторони показують певні плани та орієнтири сім'ї щодо наміру дальшого проживання в Польщі, тому безперечно важливим є знати культуру, історію, традиції країни, де родина з дітьми, чи молода людина планує жити, працювати, виховувати дітей.

За даними проведеного дослідження молоді українці в Кракові мають також чудові можливості практикувати свої традиції та національну культуру. Про це зазначають $\frac{3}{4}$ респондентів (73,3%), зокрема на питання «Чи проживаючи в Кракові Ви маєте можливість практикувати свої традиції та національну культуру?», «так» відповіли 34,8%, «скоріше так» – 38,5%. Варто зазначити, що 14,1% респондентів не мають такої можливості, що часто можна це пояснити відсутністю інформації про таку можливість, з них 11,1% відповіли «скоріше ні», 4,5% – «ні» (рис. 16).

Рис. 15. Чи Вас цікавить історія та традиції Польщі? (%)

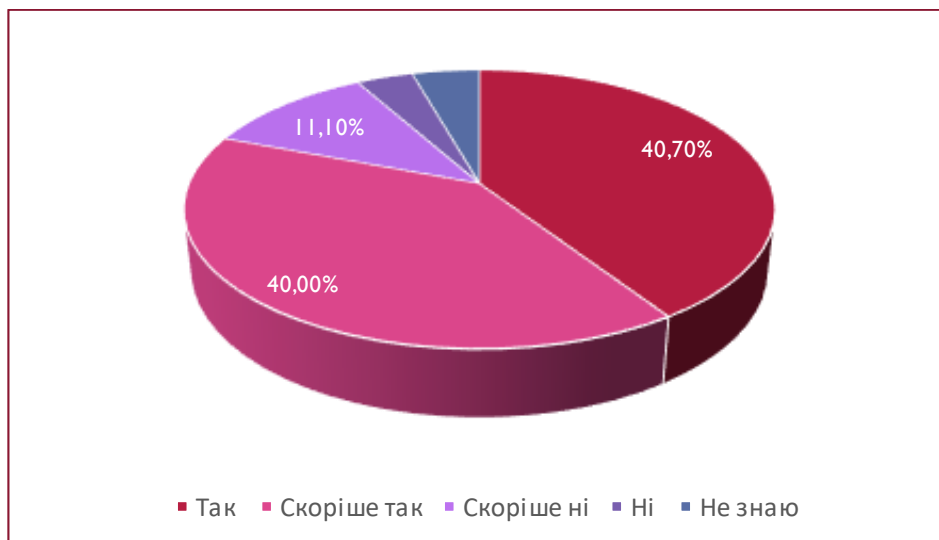

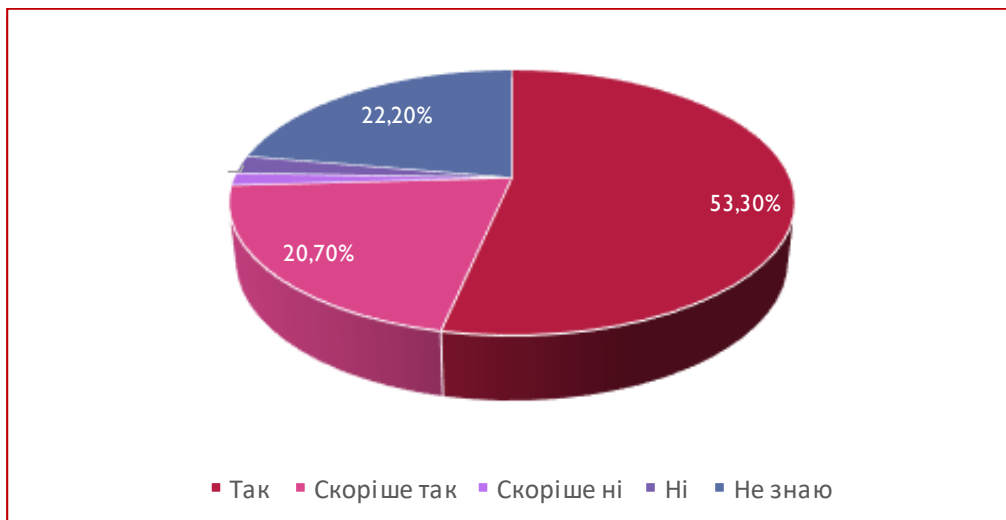
Рис. 16. Чи проживаючи в Кракові Ви маєте можливість практикувати свої традиції та національну культуру? (%)

Наступне питання стосувалося можливості молодих українців, проживаючи в Кракові сповідувати свою віру та релігію. У цьому контексті доцільно зазначити, що у місті Кракові активно функціонує парафія Української Греко-Католицької Церкви (Cerkiew greckokatolicka, Kraków, Wiślna 11). Окрім можливості сповідувати свою віру і релігію, у молоді є можливість практикувати також свою культуру, традиції, проводиться дуже багато заходів, у тому числі з молоддю. Про це свідчать і результати проведеного дослідження, як і в стосунку до можливості практикувати свої

традиції та національну культуру (73,3%), на питання «Чи проживаючи в Кракові Ви маєте можливість практикувати свою віру та релігію?» 74,0% респондентів подали ствердну відповідь. Разом з тим, можемо побачити, що частка однозначно ствердної відповіді на останнє питання є значно вищою, зокрема 53,5% респондентів вважають «так», 20,7% – «скоріше так», лише незначна частка респондентів вважає, що вони не мають можливості сповідувати свою віру та культуру (3,8%). Варто також звернути увагу, що серед респондентів 22,2% опитаних відповіли «не знаю», відтак можна припустити, що це стосується частково тих респондентів, які не цікавляться взагалі питаннями релігії, або ж вони для них не важливі (рис. 17).

Рис. 17. Чи проживаючи в Кракові Ви маєте можливість сповідувати свою віру та релігію? (%)

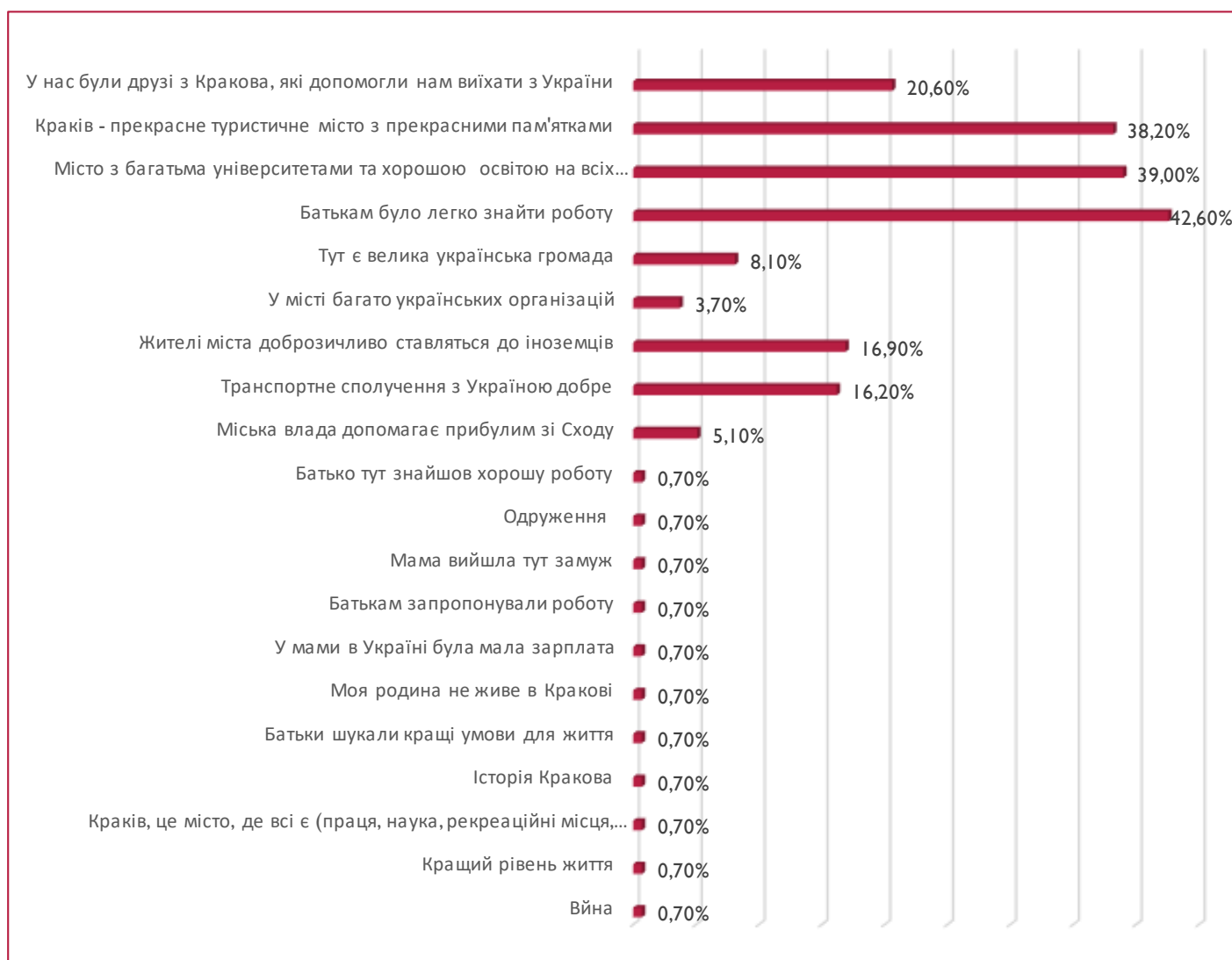

За результатами дослідження можемо зробити висновок, що більшість молодих українців, які проживають у Кракові походять з релігійних родин. Для більшості української молоді в Кракові важливими є культурні та релігійні цінності, вони є пріоритетні стосовно можливості практикувати як свої традиції та національну культуру, сповідувати віру та релігію, так і не менш важливими є цінності та практики пов'язані з історією та традиціями Польщі.

7. Причини переїзду до Кракова та правові підстави перебування

Аналізуючи основні причини переїзду до Кракова молодих українців, які проживають тут з родинами, за результатами проведеного дослідження можна виокремити три головні пріоритети: I – пошук роботи та великі перспективи знайти добре оплачувану роботу (42,6%) («батькам тут легко знайти роботу»), II – можливість для дітей здобути якісну освіту та навчатися в престижних університетах (39,0%) («місто з багатьма університетами та хорошою освітою на всіх рівнях»), III – проживання в привабливому туристичному місті з багатовіковою історією та культурою (38,2%) («Краків – привабливе туристичне місто з прекрасними пам'ятками») (рис. 18.)

Рис. 18. Зазначте основні причини, що зумовили Ваш переїзд до Кракова (%)

Більшість українських сімей з дітьми, які проживають у Кракові мають дозвіл на тимчасове перебування (карта побиту) (65,7%), п'ята частина респондентів має дозвіл на постійне перебування в Польщі (20,1%) (рис. 19). Стосовно останньої позиції, тобто тих осіб, хто має дозвіл на постійне перебування в Польщі, беручи до уваги правові засади отримання дозволу на постійне перебування, у більшості випадків це можуть бути сім'ї з дітьми, які проживають в Польщі понад п'яти років. Серед молодих українців, що проживають в Кракові 24,8% мають карту поляка (рис. 20).

Рис. 19. Який дозвіл має Ваша сім'я на перебування в Польщі? (%)

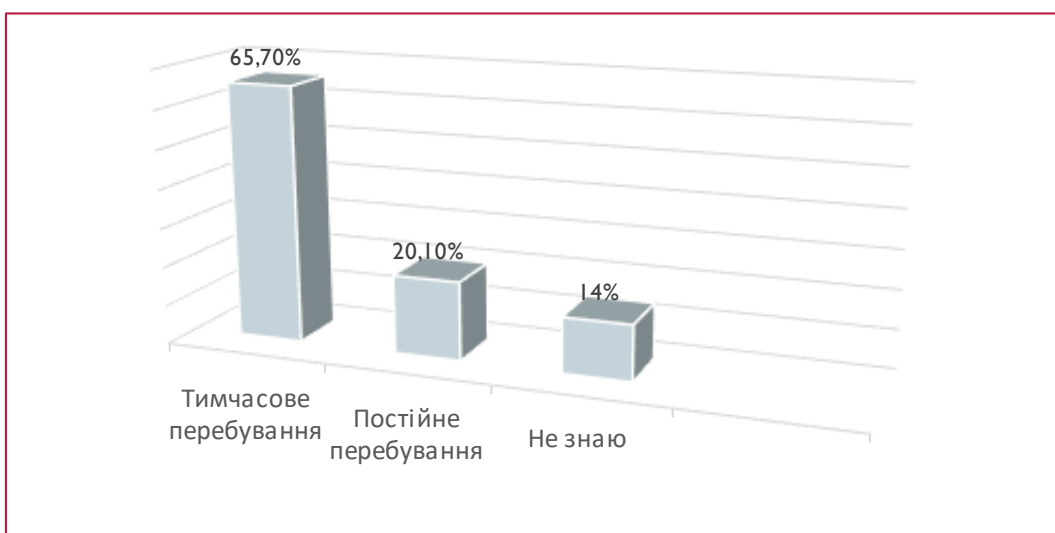
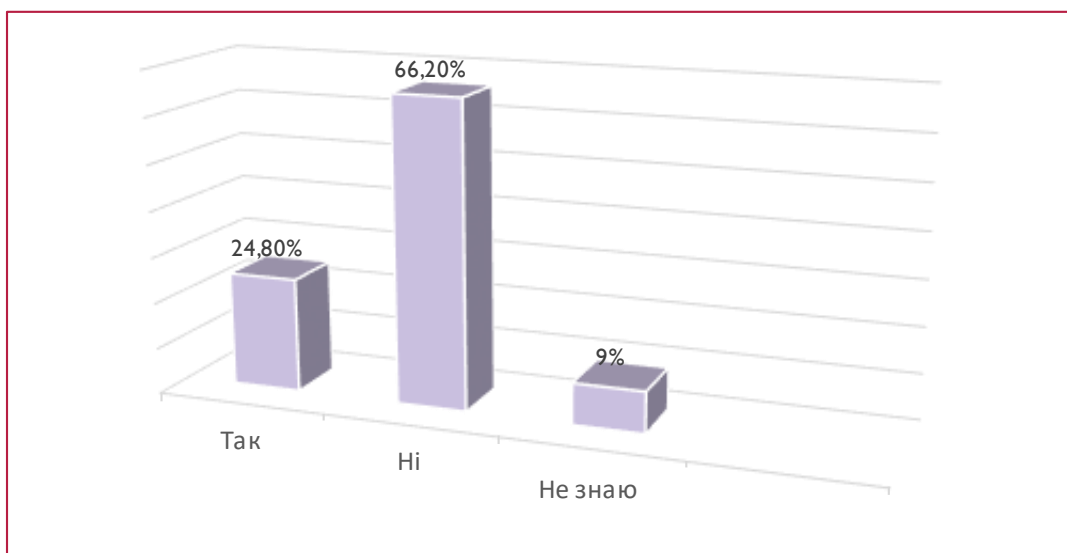

Рис. 20. Чи Ви маєте карту поляка? (%)

8. Поінформованість про події у Кракові та функціонування української громади

Українська молодь в Кракові цікавиться подіями, що відбуваються в Кракові та в краківській українській громаді (69,6%), водночас третина респондентів зазначила, що не цікавиться цими подіями (30,4%) (рис. 21). Більшість молоді з числа тих, хто цікавиться подіями, що відбуваються в Кракові та в краківській українській громаді шукають потрібну інформацію (54,1%) в різних джерелах, насамперед в Інтернеті (75,5%) та соціальних мережах (Facebook, Twitter тощо) (50,0%). Це передбачувано, оскільки як показують результати дослідження серед основних практик проведення вільного часу, які молодь стосує «часто» на другій позиції знаходиться «перегляд веб-сайтів» (51,1%). Серед інших джерел пошуку інформації: «загальнодержавні телеканали» (9,1%), «преса» (5,0%), «місцеві телеканали» (3,6%), «місцеві радіоканали» (3,6%) (рис. 22, 23).

Рис. 21. Чи Вам цікаво, що відбувається в Кракові та краківській українській громаді? (%)

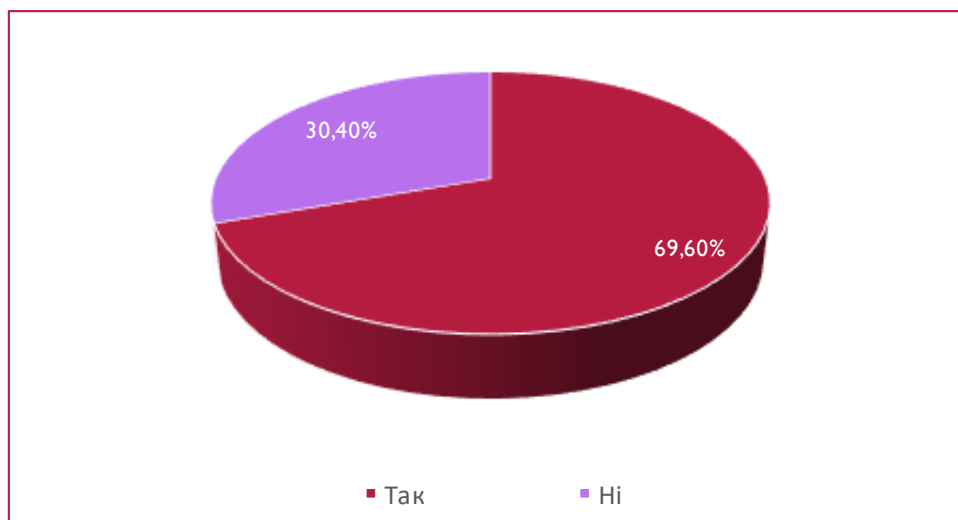

Рис. 22. Чи Ви шукаєте інформацію про те, що відбувається в місті та в українській громаді в Кракові? (%)

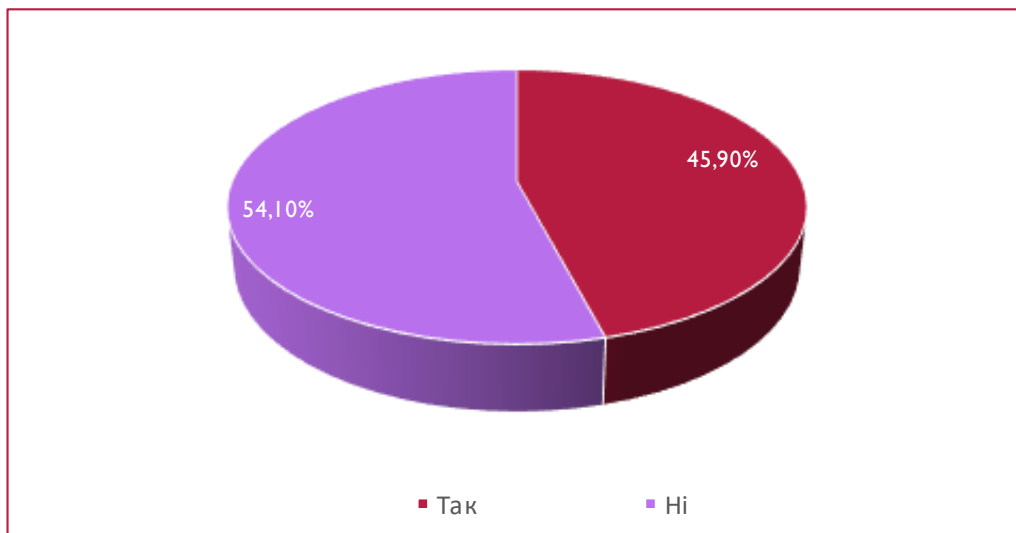
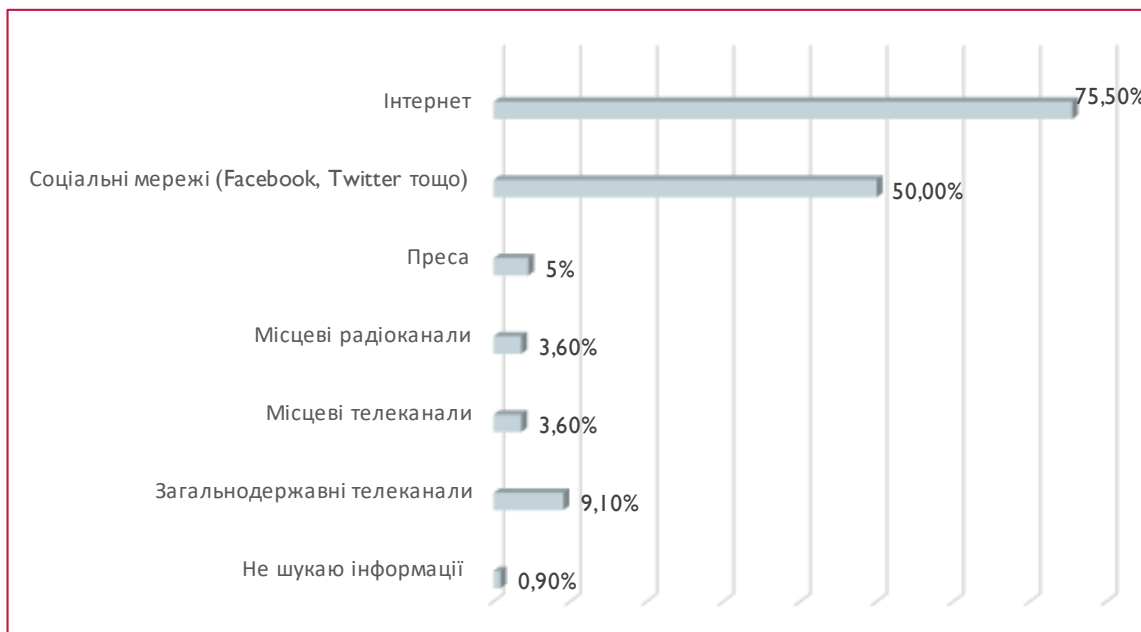
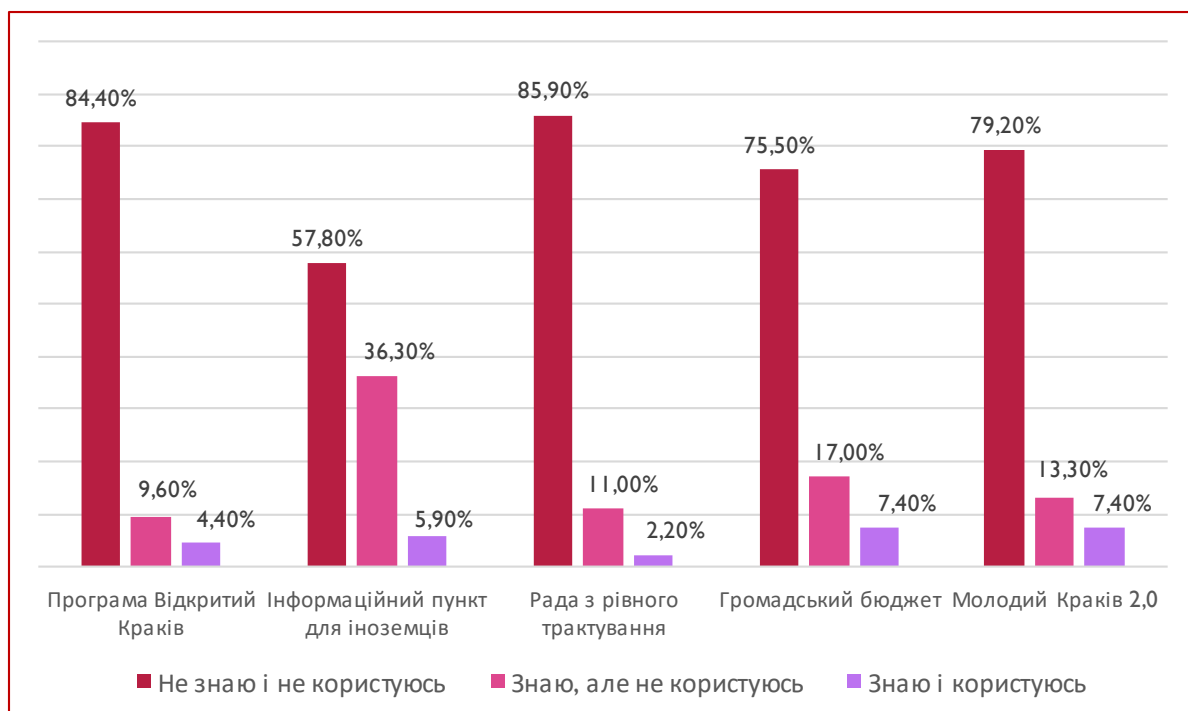

Рис. 23. Якими джерелами Ви користуєтеся, коли шукаєте інформацію? (%)

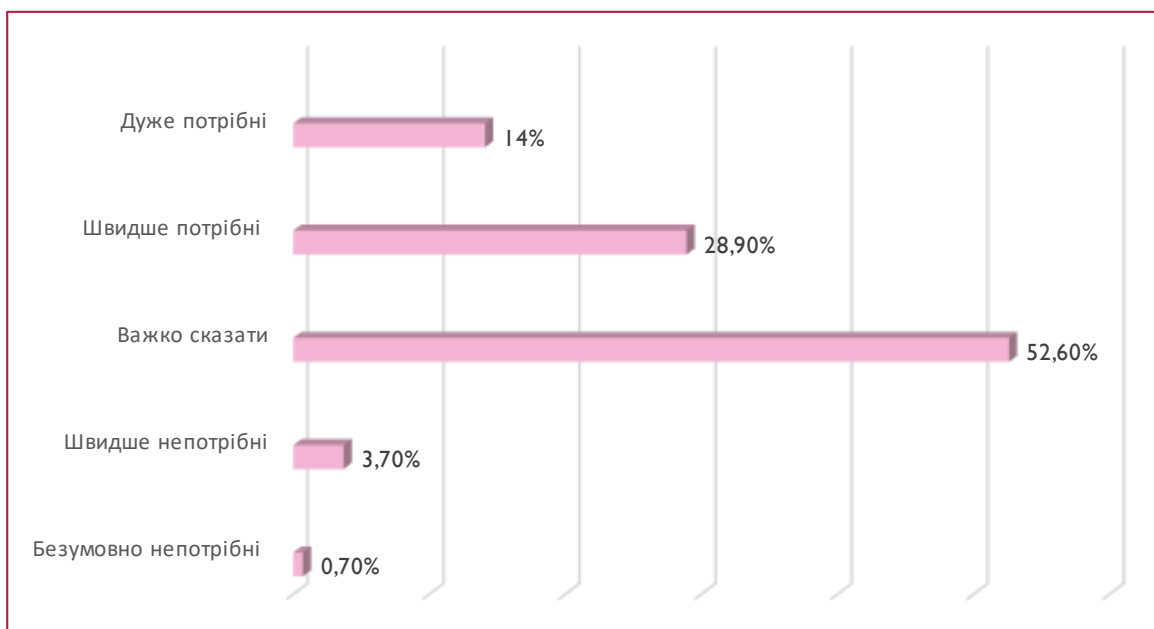
Наступне питання стосувалося рівня поінформованості про міські програми, серед яких: «Програма Відкритий Краків», «Інформаційний пункт для іноземців», «Рада з рівного трактування», «Громадський бюджет», «Молодий Краків 2,0». На питання «Чи знайомі Вам міські програми, наведені нижче?» більшість респондентів (76,6%) зазначили, що «не знають» і «не користуються» (76,6%). Найнижчий рівень поінформованості стосується програм: «Рада з рівного трактування» (85,9%) та «Програма Відкритий Краків» (84,4%). Стосовно найвищого рівня поінформованості про функціонування міських програм, то 22,9% респондентів вказали, що володіють інформацією про такі міські програми, зокрема зазначили в опитуванні «знаю і не користуюсь», «знаю і користуюсь». Відповіді розподілилися наступним чином: «Інформаційний пункт для іноземців» – 42,2%, «Громадський бюджет» – 24,4%, «Молодий Краків 2,0» – 20,7%, «Програма Відкритий Краків» – 14,0%, «Рада з рівного трактування» – 13,2%. Можемо зазначити, що молоді українці в Кракові найбільш обізнані про діяльність «Інформаційного пункту для іноземців» (36,3%), однак лише 5,9% опитуваних користуються послугами програми. Це певним чином підтверджує попередні результати дослідження, що респонденти добре адаптувалися в місті, тобто вказує на відсутність проблем, які могли б бути вирішені з допомогою послуг отриманих в рамках програми (рис. 24).

Рис. 24. Чи знайомі Вам міські програми, наведені нижче? (%)

Низький рівень поінформованості та обізнаності молодих українців в Кракові про міські програми безпосередньо пов'язаний з отриманими результатами дослідження про необхідність таких програм. Власне половина респондентів зазначили, що «не знають» «Чи необхідні зазначені програми українській громаді в Кракові?» (52,6%). Водночас незважаючи на недостатню обізнаність про функціонування певних міських програм, 42,9% молодих українців вказують на затребуваність та важливість таких міських програм для українській громаді в Кракові (рис. 25).

Рис. 25. Чи необхідні зазначені програми українській громаді в Кракові? (%)

9. Плани щодо дальшого перебування в Кракові

Беручи до уваги попередні результати дослідження стосовно причин переїзду саме до Кракова, власне поряд з іншими пріоритетами, важливе значення мало проживання саме в Кракові, в привабливому туристичному місті з віковою історією, традиціями, культурними пам'ятками. Враховуючи також досить добрі результати щодо самопочуття української молоді в Кракові, рівня освіти, матеріального становища сімей з дітьми, інші чинники, відповіді стосовно наступного питання «Чи є Краків гарним містом для життя та створення сім'ї?» були досить очікуваними. Відтак, переважна більшість респондентів вважає Краків гарним містом для життя та створення сім'ї (85,9%) (рис. 26). Трохи менша частка респондентів висловлює думку, що збирається надалі

залишитись в Кракові і тут працювати після здобуття освіти (57,0%). Не планують залишатися надалі в Кракові 5,9% українських молодих людей, а також більше третини респондентів не визначились (37%), і це зрозуміло з огляду відсутності реальної оцінки своїх майбутніх планів, отримання освіти, одруження тощо (рис. 27).

Рис. 26. Чи є Краків гарним містом для життя та створення сім'ї? (%)

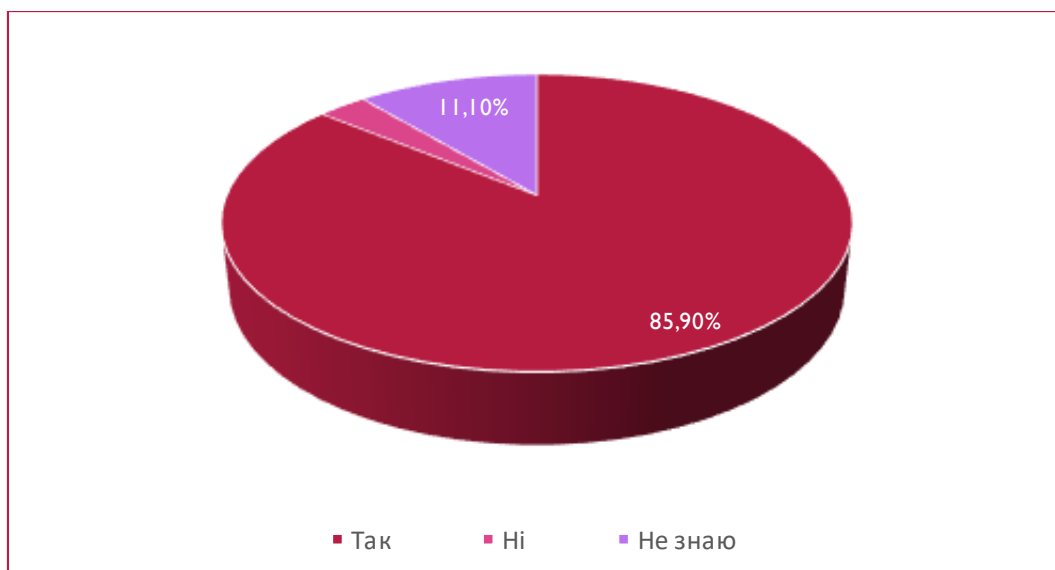
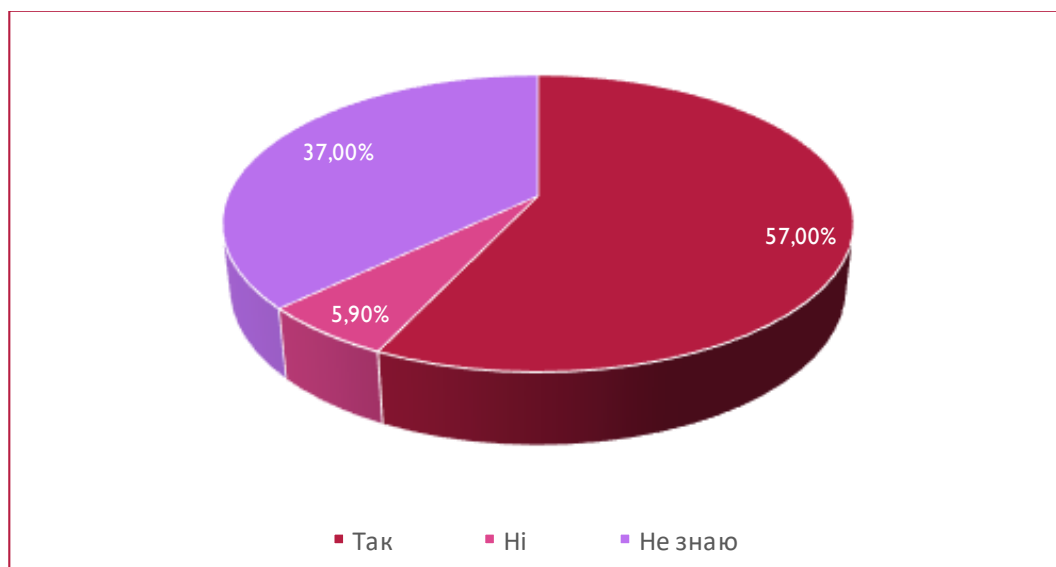

Рис. 27. Чи Ви збираєтесь надалі залишитись в Кракові і тут працювати після здобуття освіти (%)

Наступне питання стосувалося рівня знання польської мови та кола спілкування, зокрема наявності друзів серед поляків. Ці аспекти також певною мірою впливають на прийняття рішення щодо дальшого перебування в Польщі, зокрема в Кракові. Результати дослідження показують, що більшість української молоді в Кракові, зокрема 64,0% респондентів володіють польською мовою на «дуже доброму» та «доброму» рівнях, 33% володіють на «середньому» рівні і зовсім незначна частка 2,2% респондентів володіють польською мовою на «поганому» та «дуже поганому» рівнях (рис. 28). Трохи більше половини респондентів зазначають, що мають багато друзів серед поляків (50,9%) («так», «скоріше так»), 25,2% респондентів стверджують, що «скоріше ні», тобто при можливому спілкуванні і наявності добрих стосунків з однолітками, можуть бути відсутні саме близькі, дружні стосунки, 19,3% респондентів вказують, що вони не мають близьких друзів серед поляків (рис. 29).

Рис. 28. Яке Ваше знання польської мови? (%)

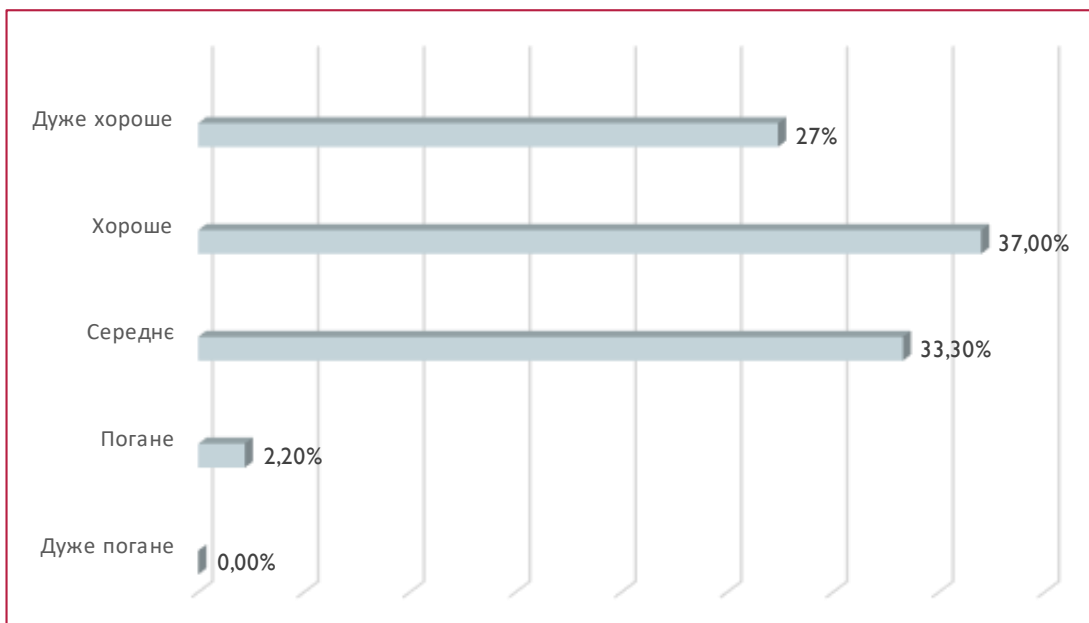
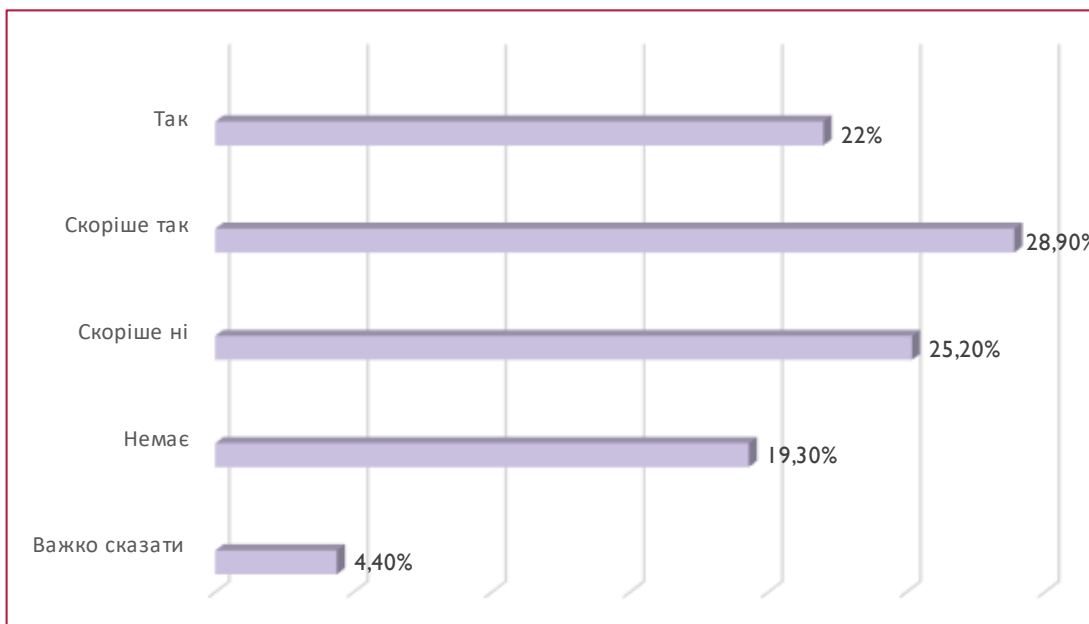

Рис. 29. Чи є у Вас багато близьких друзів серед поляків? (%)

Висновки

- Дослідження проводилося серед української молоді міста Кракова. Більшість респондентів, які взяли участь в опитуванні дівчата (59,3%), хоча досить значну частку серед респондентів становили хлопці (40,7%).
- Вікова характеристика респондентів показує, що більшість опитуваних (89,4%) це особи віком від 8 до 18 років, найбільша частка це особи віком 13 років (14,8%), на другій позиції особи віком 11 років, 16 років та 15 років (10,4%, 10,4%, 9,6%), далі особи віком 12 років, 14 років та 17 років (8,9%, 8,9%, 8,1%).
- Серед батьків української молоді в Кракові вищу освіту (магістратура, бакалаврат) мають 55,9% матерів та 45,1% батьків. Певний відсоток респондентів зазначили, що їх батьки, зокрема матері (6%) та батьки (4%) мають вищу освіту, мінімум науковий ступінь.
- Рівень матеріального становища українських сімей з дітьми, які проживають у Кракові в основному є «добрий» (38,5%) та «середній» (45,9%), 6,7% респондентів зазначили рівень матеріального становища «дуже добрий», 8,9% респондентів вказали рівень «нижче середнього» та «дуже поганий» (6,7% та 2,2% відповідно).

- Результати дослідження стосовно самопочуття української молоді в Кракові показують, що $\frac{3}{4}$ респондентів (70,6%) почуваються «дуже добре» (29,4%) та «добре» (41,2%), порівняно незначна частка респондентів (6,6%) оцінили стан свого самопочуття «погано» (5,1%) та «дуже погано» (1,5%).
- 80,3% респондентів «безумовно задоволені» (29,9%) та «швидше задоволені» (50,4%) своїм життям. Лише незначна частка респондентів (7,3%) відповіли, що вони «швидше незадоволені» та «безумовно незадоволені» життям (6,6% та 0,7% відповідно). Рівень задоволеністю життям є дещо вищим від рівня самопочуття, тобто певна частина молодих людей навіть маючи погане самопочуття залишається задоволеною життям (9,7%).
- Більшість молодих українців (74,6%), які проживають у Кракові «дуже задоволені» та «задоволені» різними сферами життя. Перші п'ять позицій займають такі сфери: «місцевий громадський транспорт» (90,5%), «місцевість, в якій живу» (88,4%), «стан безпеки в місті» (86,8%), «житлові умови» (80,3%), «рекреаційні зони в місті» (78,9%). Серед відповідей «дуже задоволений» та «задоволений» найнижчі показники стосуються сфери «система охорони здоров'я» (44,5%).
- Українська молодь в Кракові, яка навчається в польських освітніх закладах, зокрема в школах Кракова почувається досить комфортно, добре адаптувалася до нових умов навчального процесу в іншій країні, переважній більшості подобається їх освітній заклад, школа, де вони навчаються (87,6%), вони відчують до себе позитивне і добре ставлення вчителів (89,1%), загалом більшість респондентів позитивно оцінюють свій шкільний досвід (84,0%).
- Учнівська молодь в разі виникнення конфліктів може звернутися за допомогою, до вчителів, психолога чи класного керівника (84,0%), з однолітками, друзями є добрі приятні стосунки (83,3%), з їх сторони вони не відчують глузування (82,5%), подобається навчальний процес, пояснення складного матеріалу (83,2%).
- Серед різних способів проведення вільного часу українська молодь в Кракові найчастіше стосує такі практики: «слухаю музику» (70,4%), «переглядаю веб-сайти» (51,1%), «зустрічаюся з родиною, друзями» (47,4%), «граю на комп'ютері» (40,7%), займаюся спортом (граю у футбол, їжджу на велосипеді» (40,0%).

- Для більшості української молоді в Кракові важливими є культурні та релігійні цінності, молоді українці в Кракові цікавяться історією та традиціями Польщі (80,7%), мають також чудові можливості практикувати свої традиції та національну культуру (73,3%), а також віру та релігію (74,0%).
- Основними причинами переїзду до Кракова за результатами дослідження є: пошук роботи та перспектива знайти добре оплачувану роботу (42,6%), можливість для дітей здобути якісну освіту та навчатися в престижних університетах (39,0%) проживання в привабливому туристичному місті з багатоміліонною історією та культурою (38,2%).
- Більшість українських сімей з дітьми, які проживають у Кракові мають дозвіл на тимчасове перебування (карта побиту) (65,7%), п'ята частина респондентів мають дозвіл на постійне перебування в Польщі (20,1%), $\frac{1}{4}$ молодих українців, що проживають в Кракові мають карту поляка (24,8%).
- Українська молодь в Кракові в основному цікавиться подіями, що відбуваються в Кракові та в краківській українській громаді (69,6%), третина респондентів не цікавиться цими подіями (30,4%). Більшість молоді з числа тих, хто цікавиться цими подіями, шукають потрібну інформацію в різних джерелах (54,1%), насамперед в Інтернеті (75,5%) та соціальних мережах (Facebook, Twitter тощо) (50,0%).
- Українська молодь в Кракові в більшості не цікавиться міськими програмами (76,6%). Молоді українці в Кракові найбільш обізнані про діяльність міських програм: «Інформаційний пункт для іноземців» (42,2%), «Громадський бюджет» (24,4%), «Молодий Краків 2,0» (20,7%), «Програма Відкритий Краків» (14,0%), «Рада з рівного трактування» (13,2%).
- Більшість молодих українців вважає Краків гарним містом для життя та створення сім'ї (85,9%), 57,0% респондентів збирається надалі залишитись в Кракові і тут працювати після здобуття освіти. Не планують залишатися надалі в Кракові 5,9% українських молодих людей, а також 37,0% респондентів не визначились.
- Результати дослідження показують, що 64% української молоді в Кракові, володіють польською мовою на «дуже добромому» та «добромому» рівнях, 33% володіють на «середньому» рівні і зовсім незначна частка, 2,2% респондентів володіють польською мовою на «поганому» та «дуже поганому» рівнях.

